શિવ ઉપનિષદ

કૈલાસશિખરાસીનમશેષામરપૂજિતમ ।
કાલઘ્નં શ્રીમહાકાલમીશ્વરં જ્ઞાનપારગમ ।। ૧-૧।।
સંપૂજ્ય વિધિવદ્ભક્ત્યા ઋષ્યાત્રેયઃ સુસંયતઃ ।
સર્વભૂતહિતાર્થાય પપ્રચ્છેદં મહામુનિઃ ।। ૧-૨।।
જ્ઞાનયોગં ન વિન્દન્તિ યે નરા મન્દબુદ્ધયઃ ।
તે મુચ્યન્તે કથં ઘોરાદ્ભગવન્ભવસાગરાત ।। ૧-૩।।
એવં પૃષ્ટઃ પ્રસન્નાત્મા ઋષ્યાત્રેયેણ ધીમતા ।
મન્દબુદ્ધિવિમુક્ત્યર્થં મહાકાલઃ પ્રભાષતે ।। ૧-૪।।
મહાદેવ ઉવાચ
પુરા રુદ્રેણ ગદિતાઃ શિવધર્માઃ સનાતનાઃ ।
દેવ્યાઃ સર્વગણાનાં ચ સંક્ષેપાદ્ગ્રન્થકોટિભિઃ ।। ૧-૫।।
આયુઃ પ્રજ્ઞાં તથા શક્તિં પ્રસમીક્ષ્ય ણામિહ ।
તાપત્રયપ્રપીડાં ચ ભોગતૃષ્ણાવિમોહિનીમ ।। ૧-૬।।
તે ધર્માઃ સ્કન્દનન્દિભ્યામન્યૈશ્ચ મુનિસત્તમૈઃ ।
સારમાદાય નિર્દિષ્ટાઃ સમ્યક્પ્રકરણાન્તરૈઃ ।। ૧-૭।।
સારાદપિ મહાસારં શિવોપનિષદં પરમ ।
અલ્પગ્રન્થં મહાર્થં ચ પ્રવક્ષ્યામિ જગદ્ધિતમ ।। ૧-૮।।
શિવઃ શિવ ઇમે શાન્ત- નામ ચાદ્યં મુહુર્મુહુઃ ।
ઉચ્ચારયન્તિ તદ્ભક્ત્યા તે શિવા નાત્ર સંશયઃ ।। ૧-૯।।
અશિવાઃ પાશસંયુક્તાઃ પશવઃ સર્વચેતનાઃ ।
યસ્માદ્વિલક્ષણાસ્તેભ્યસ્તસ્માદીશઃ શિવઃ સ્મૃતઃ ।। ૧-૧૦।।
ગુણો બુદ્ધિરહંકારસ્તન્માત્રાણીન્દ્રિયાનિ ચ ।
ભૂતાનિ ચ ચતુર્વિંશદિતિ પાશાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ।। ૧-૧૧।।
પચવિંશકમજ્ઞાનં સહજં સર્વદેહિનામ ।
પાશાજાલસ્ય તન્મૂલં પ્રકૃતિઃ કારણાય નઃ ।। ૧-૧૨।।

સત્યજ્ઞાને નિબધ્યન્તે પુરુષાઃ પાશબન્ધનૈઃ ।
મદ્ભાવાચ્ચ વિમુચ્યન્તે જ્ઞાનિનઃ પાશપજરાત ।। ૧-૧૩।।
ષડ્વિંશકશ્ચ પુરુષઃ પશુરજ્ઞઃ શિવાગમે ।
સપ્તવિંશ ઇતિ પ્રોક્તઃ શિવઃ સર્વજગત્પતિઃ ।। ૧-૧૪।।
યસ્માચ્છિવઃ સુસંપૂર્ણઃ સર્વજ્ઞઃ સર્વગઃ પ્રભુઃ ।
તસ્માત્સ પાશરહિતઃ સ વિશુદ્ધઃ સ્વભાવતઃ ।। ૧-૧૫।।
પશુપાશપરઃ શાન્તઃ પરમજ્ઞાનદેશિકઃ ।
શિવઃ શિવાય ભૂતાનાં તં વિજ્ઞાય વિમુચ્યતે ।। ૧-૧૬।।
એતદેવ પરં જ્ઞાનં શિવ ઇત્યક્ષરદ્વયમ ।
વિચારાદ્યાતિ વિસ્તારં તૈલબિન્દુરિવામ્ભસિ ।। ૧-૧૭।।
સકૃદુચ્ચારિતં યેન શિવ ઇત્યક્ષરદ્વયમ ।
બદ્ધઃ પરિકરસ્તેન મોક્ષોપગમનં પ્રતિ ।। ૧-૧૮।।
દ્વયક્ષરઃ શિવમન્ત્રો ડયં શિવોપનિષદિ સ્મૃતઃ ।
એકાક્ષરઃ પુનશ્ચાયમોમિત્યેવં વ્યવસ્થિતઃ ।। ૧-૧૯।।
નામસંકીર્તણાદેવ શિવસ્યાશેષપાતકૈઃ ।
યતઃ પ્રમુચ્યતે ક્ષિપ્રં મન્ત્રો ડયં દ્વયક્ષરઃ પરઃ ।। ૧-૨૦।।
યઃ શિવં શિવમિત્યેવં દ્વયક્ષરં મન્ત્રમભ્યસેત ।
એકાક્ષરં વા સતતં સ યાતિ પરમં પદમ ।। ૧-૨૧।।
મિત્રસ્વજનબન્ધૂનાં કુર્યાન્નામ શિવાત્મકમ ।
અપિ તત્કીર્તનાદ્યાતિ પાપમુક્તઃ શિવં પુરમ ।। ૧-૨૨।।
વિજ્ઞેયઃ સ શિવઃ શાન્તો નરસ્તદ્ભાવભાવિતઃ ।
આસ્તે સદા નિરુદ્વિગ્નઃ સ દેહાન્તે વિમુચ્યતે ।। ૧-૨૩।।
હૃદ્યન્તઃકરણં જ્ઞેયં શિવસ્ય આયતનં પરમ ।
હૃત્પદ્મં વેદિકા તત્ર લિઙ્ગમોંકારમિષ્યતે ।। ૧-૨૪।।
પુરુષઃ સ્થાપકો જ્ઞેયઃ સત્યં સંમાર્જનં સ્મૃતમ ।
અહિંસા ગોમયં પ્રોક્તં શાન્તિશ્ચ સલિલં પરમ ।। ૧-૨૫।।

કુર્યાત્સંમાર્જનં પ્રાજ્ઞો વૈરાગ્યં ચન્દનં સ્મૃતમ ।
પૂજયેદ્ધ્યાનયોગેન સંતોષૈઃ કુસુમૈઃ સિતૈઃ ।। ૧-૨૬।।
ધૂપશ્ચ ગુગ્ગુલુર્દેયઃ પ્રાણાયામસમુદ્ભવઃ ।
પ્રત્યાહારશ્ચ નૈવેદ્યમસ્તેયં ચ પ્રદક્ષિણમ ।। ૧-૨૭।।
ઇતિ દિવ્યોપચારૈશ્ચ સંપૂજ્ય પરમં શિવમ ।
જપેદ્ધ્યાયેચ્ચ મુક્ત્યર્થં સર્વસઙ્ગવિવર્જિતઃ ।। ૧-૨૮।।
જ્ઞાનયોગવિનિર્મુક્તઃ કર્મયોગસમાવૃત્તઃ ।
મૃતઃ શિવપુરં ગચ્છેત્સ તેન શિવકર્મણા ।। ૧-૨૯।।
તત્ર ભુક્ત્વા મહાભોગાન્પ્રલયે સર્વદેહિનામ ।
શિવધર્માચ્છિવજ્ઞાનં પ્રાપ્ય મુક્તિમવાપ્નુયાત ।। ૧-૩૦।।
જ્ઞાનયોગેન મુચ્યન્તે દેહપાતાદનન્તરમ ।
ભોગાન્ભુક્ત્વા ચ મુચ્યન્તે પ્રલયે કર્મયોગિનઃ ।। ૧-૩૧।।
તસ્માજ્જ્ઞાનવિદો યોગાત્તથાજ્ઞાઃ કર્મયોગિનઃ ।
સર્વ એવ વિમુચ્યન્તે યે નરાઃ શિવમાશ્રિતાઃ ।। ૧-૩૨।।
સ ભોગઃ શિવવિદ્યાર્થં યેષાં કર્માસ્તિ નિર્મલમ ।
તે ભોગાન્પ્રાપ્ય મુચ્યન્તે પ્રલયે શિવવિદ્યયા ।। ૧-૩૩।
વિદ્યા સંકીર્તનીયા હિ યેષાં કર્મ ન વિદ્યતે ।
તે ચાવર્ત્ય વિમુચ્યન્તે યાવત્કર્મ ન તદ્ભવેત ।। ૧-૩૪।।
શિવજ્ઞાનવિદં તસ્માત્પૂજયેદ્વિભવૈર્ગુરુમ ।
વિદ્યાદાનં ચ કુર્વીત ભોગમોક્ષજિગીષયા ।। ૧-૩૫।।
શિવયોગી શિવજ્ઞાની શિવજાપી તપોઽધિકઃ ।
ક્રમશઃ કર્મયોગી ચ પચૈતે મુક્તિભાજનાઃ ।। ૧-૩૬।
કર્મયોગસ્ય યન્મૂલં તદ્વક્ષ્યામિ સમાસતઃ ।
લિઙ્ગમાયતનં ચેતિ તત્ર કર્મ પ્રવર્તતે ।। ૧-૩૭।
।। ઇતિ શિવોપનિષદિ મુક્તિનિર્દેશાધ્યાયઃ પ્રથમઃ ।।

અથ પૂર્વસ્થિતો લિઙ્ગે ગર્ભઃ સ ત્રિગુણો ભવેત ।

ગર્ભાદ્વાપિ વિભાગેન સ્થાપ્ય લિઙ્ગં શિવાલયે ।। ૨-૧।।
યાવલ્લિઙ્ગસ્ય દૈર્ઘ્યં સ્યાત્તાવદ્વેધાશ્ચ વિસ્તરઃ ।
લિઙ્ગતૃતીયભાગેન ભવેદ્વેધાઃ સમુચ્છ્રયઃ ।। ૨-૨।।
ભાગમેકં ન્યસેદ્ભૂમૌ દ્વિતીયં વેદિમધ્યતઃ ।
તૃતીયભાગે પૂજા સ્યાદિતિ લિઙ્ગં ત્રિધા સ્થિતમ ।। ૨-૩।।
ભૂમિસ્થં ચતુરશ્રં સ્યાદષ્ટાશ્રં વેદિમધ્યતઃ ।
પૂજાર્થં વર્તુલં કાર્યં દૈર્ઘ્યાત્રિગુણવિસ્તરમ ।। ૨-૪।।
અધોભાગે સ્થિતઃ સ્કન્દઃ સ્થિતા દેવી ચ મધ્યતઃ ।
ઊર્ધ્વં રુદ્રઃ ક્રમાદ્વાપિ બ્રહ્મવિષ્ણુમહેશ્વરાઃ ।। ૨-૫।।
એત એવ ત્રયો લોકા એત એવ ત્રયો ગુણાઃ ।
એત એવ ત્રયો વેદા એતચ્ચાન્યત્સ્થિતં ત્રિધા ।। ૨-૬।।
નવહસ્તઃ સ્મૃતો જયેષ્ઠઃ ષડ્ઢસ્તશ્ચાપિ મધ્યમઃ ।
વિદ્યાત્કનીયસ્ત્રૈહસ્તં લિઙ્ગમાનમિદં સ્મૃતમ ।। ૨-૭।।
ગર્ભસ્યાનતઃ પ્રવિસ્તારસ્તદૂનશ્ચ ન શસ્યતે ।
ગર્ભસ્યાનતઃ પ્રવિસ્તારાદ્તદુપર્યપિ સંસ્થિતમ ।। ૨-૮।।
પ્રાસાદં કલ્પયેચ્છ્રીમાન્વિભજેત ત્રિધા પુનઃ ।
ભાગ એકો ભવેજ્જઙ્ઘા દ્વૌ ભાગૌ મજરી સ્મૃતા ।। ૨-૯।।
મજર્યા અર્ધભાગસ્થં શુકનાસં પ્રકલ્પયેત ।
ગર્ભાદર્ધેન વિસ્તારમાયામં ચ સુશોભનમ ।। ૨-૧૦।।
ગર્ભાદ્વાપિ ત્રિભાગેન શુકનાસં પ્રકલ્પયેત ।
ગર્ભાદર્ધેન વિસ્તીર્ણા ગર્ભાચ્ચ દ્વિગુણાયતા ।। ૨-૧૧।।
જઙ્ઘાભિશ્ચ ભવેત્કાર્યા મજર્યઙ્ગુલરાશિના ।
પ્રાસાદાર્ધેન વિજ્ઞેયો મણ્ડપસ્તસ્ય વામતઃ ।। ૨-૧૨।।
મણ્ડપાત્પાદવિસ્તીર્ણા જગતી તાવદુચ્છ્રિતા ।
પ્રાસાદસ્ય પ્રમાણેન જગત્યા સાર્ધમઙ્ગણમ ।। ૨-૧૩।।
પ્રાકારં તત્સમન્તાચ્ચ ગુપુરાદાલભૂષિતમ ।

પ્રાકારાન્તઃ સ્થિતં કાર્યં વૃષસ્થાનં સમુચ્છ્રિતમ ।। ૨-૧૪।।
નન્દીશ્વરમહાકાલૌ દ્વારશાખાવ્યવસ્થિતૌ ।
પ્રાકારાદક્ષિણે કાર્યં સર્વોપકરણાન્વિતમ ।। ૨-૧૫।।
પચભૌમં ત્રિભૌમં વા યોગીન્દ્રાવસથં મહત ।
પ્રાકારગુપ્તં તત્કાર્યં મૈત્રસ્થાનસમન્વિતમ ।। ૨-૧૬।।
સ્થાનાદ્દશસમાયુક્તં ભવ્યવૃક્ષજલાન્વિતમ ।
તન્મહાનસમાગ્નેય્યાં પૂર્વતઃ સત્રમણ્ડપમ ।। ૨-૧૭।।
સ્થાનં ચણ્ડેશમૈશાન્યાં પુષ્પારામં તથોત્તરમ ।
કોષ્ઠાગારં ચ વાયવ્યાં વારુણ્યાં વરુણાલયમ ।। ૨-૧૮।।
શમીન્ધનકુશસ્થાનમાયુધાનાં ચ નૈરૃતમ ।
સર્વલોકોપકારાય નગરસ્થં પ્રકલ્પયેત ।। ૨-૧૯।।
શ્રીમદાયતનં શમ્ભોર્યોગિનાં વિજને વને ।
શિવસ્યાયતને યાવત્સમેતાઃ પરમાણવઃ ।। ૨-૨૦।।
મન્વન્તરાણિ તાવન્તિ કર્તુર્ભોગાઃ શિવે પુરે ।
મહાપ્રતિમલિઙ્ગાનિ મહાન્ત્યાયતનાનિ ચ ।। ૨-૨૧।।
કૃત્વાપ્નોતિ મહાભોગાનન્તે મુક્તિં ચ શાશ્વતીમ ।
લિઙ્ગપ્રતિષ્ઠાં કુર્વીત યદા તલ્લક્ષણં કૃતી ।। ૨-૨૨।।
પચગવ્યેન સંશોધ્ય પૂજયિત્વાધિવાસયેત ।
પાલાશોદુમ્બરાશ્વત્થ- પૃષદાજ્યતિલૈર્યવૈઃ ।। ૨-૨૩।।
અગ્નિકાર્યં પ્રકુર્વીત દદ્યાત્પૂર્ણાહુતિત્રયમ ।
શિવસ્યાષ્ટશતં હુત્વા લિઙ્ગમૂલં સ્પૃશેદ્બુધઃ ।। ૨-૨૪।।
એવં મધ્યે ડવસાને તન્મૂર્તિમન્ત્રૈશ્ચ મૂર્તિષુ ।
અષ્ટૌ મૂર્તીશ્વરાઃ કાર્યાઃ નવમઃ સ્થાપકઃ સ્મૃતઃ ।। ૨-૨૫।।
પ્રાતઃ સંસ્થાપયેલ્લિઙ્ગં મન્ત્રૈસ્તુ નવભિઃ ક્રમાત ।
મહાસ્નાપનપૂજાં ચ સ્થાપ્ય લિઙ્ગં પ્રપૂજયેત ।। ૨-૨૬।।
ગુરોર્મૂર્તિધરાણાં ચ દદ્યાદુત્તમદક્ષિણામ ।

યતીનાં ચ સમસ્તાનાં દદ્યાન્મધ્યમદક્ષિણામ ।। ૨-૨૭।।
દીનાન્ધકૃપણેભ્યશ્ચ સર્વાસામુપકલ્પયેત ।
સર્વભક્ષ્યાન્નપાનાદ્યૈરનિષિદ્ધં ચ ભોજનમ ।। ૨-૨૮।।
કલ્પયેદાગતાનાં ચ ભૂતેભ્યશ્ચ બલિં હરેત ।
રાત્રૌ માતૃગણાનાં ચ બલિં દદ્યાદ્વિશેષતઃ ।। ૨-૨૯।।
એવં યઃ સ્થાપયેલ્લિઙ્ગં તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
કુલત્રિંશકમુદ્ધૃત્ય ભૃત્યૈશ્ચ પરિવારિતઃ ।। ૨-૩૦।।
કલત્રપુત્રમિત્રાદ્યૈઃ સહિતઃ સર્વબાન્ધવૈઃ ।
વિમુચ્ય પાપકલિલં શિવલોકં વ્રજેન્નરઃ ।
તત્ર ભુક્ત્વા મહાભોગાન્પ્રલયે મુક્તિમાપ્નુયાત ।। ૨-૩૧।।
।। ઇતિ શિવોપનિષદિ લિઙ્ગાયતનાધ્યાયો દ્વિતીયઃ ।।

અથાન્યૈરલ્પવિત્તૈશ્ચ નૃપૈશ્ચ શિવભાવિતૈઃ ।
શક્તિતઃ સ્વાશ્રમે કાર્યં શિવશાન્તિગૃહદ્વયમ ।। ૩-૧।।
ગૃહસ્યેશાનદિગ્ભાગે કાર્યમુત્તરતો ઽપિ વા ।
ખાત્વા ભૂમિં સમુદ્ધૃત્ય શલ્યાનાકોટ્ય યત્નતઃ ।। ૩-૨।।
શિવદેવગૃહં કાર્યમષ્ટહસ્તપ્રમાણતઃ ।
દક્ષિણોત્તરદિગ્ભાગે કિંચિદ્દીર્ઘં પ્રકલ્પયેત ।। ૩-૩।।
હસ્તમાત્રપ્રમાણં ચ દૃઢપટ્ટચતુષ્ટયમ ।
ચતુષ્કોણેષુ સંયોજ્યમર્ઘ્યપાત્રાદિસંશ્રયમ ।। ૩-૪।।
ગર્ભમધ્યે પ્રકુર્વીત શિવવેદિં સુશોભનામ ।
ઉદગર્વાક્છ્રિતાં(?) કિંચિચ્ચતુઃશીર્ષકસંયુતામ ।। ૩-૫।।
ત્રિહસ્તાયામવિસ્તારાંષોડશાઙ્ગુલમુચ્છ્રિતામ ।
તચ્છીર્ષાણીવ હસ્તાર્ધમાયામાદ્વિસ્તરેણ ચ ।। ૩-૬।।
શિવસ્થણ્ડિલમિત્યેતચ્ચતુર્હસ્તં સમં શિરઃ ।
મૂર્તિનૈવેદ્યદીપાનાં વિન્યાસાર્થં પ્રકલ્પયેત ।। ૩-૭।।
શૈવલિઙ્ગેન કાર્યં સ્યાત્કાર્યં મણિજપાર્થિવૈઃ ।

સ્થણ્ડિલાર્થે ચ કુર્વન્તિ વેદિમન્યાં સવર્તુલામ ।। ૩-૮।।
ષોડશાઙ્ગુલમુત્સેધાં વિસ્તીર્ણાં દ્વિગુણેન ચ ।
ગૃહે ન સ્થાપયેચ્છૈલં લિઙ્ગં મણિજમર્ચયેત ।। ૩-૯।।
ત્રિસંધ્યં પાર્થિવં વાપિ કુર્યાદન્યદ્દિનેદિને ।
સર્વેષામેવ વર્ણાનાં સ્ફાટિકં સર્વકામદમ ।। ૩-૧૦।।
સર્વદોષવિનિર્મુક્તમન્યથા દોષમાવહેત ।
આયુષ્માન્બલવાશ્રીમાન્પુત્રવાન્ધનવાન્સુખી ।। ૩-૧૧।।
વરમિષ્ટં ચ લભતે લિઙ્ગં પાર્થિવમર્ચયન ।
તસ્માદ્ધિ પાર્થિવં લિઙ્ગં જ્ઞેયં સર્વાર્થસાધકમ ।। ૩-૧૨।।
નિર્દોષં સુલભં ચૈવ પૂજયેત્સતતં બુધઃ ।
યથા યથા મહાલિઙ્ગં પૂજા શ્રદ્ધા યથા યથા ।। ૩-૧૩।।
તથા તથા મહત્પુણ્યં વિજ્ઞેયમનુરૂપતઃ ।
પ્રતિમાલિઙ્ગવેદીષુ યાવન્તઃ પરમાણવઃ ।
તાવત્કલ્પાન્મહાભોગસ્તત્કર્તાસ્તે શિવે પુરે ।। ૩-૧૪।।
।। ઇતિ શિવોપનિષદિ શિવગૃહાધ્યાયસ્તૃતીયઃ ।।

અથૈકભિન્નાવિચ્છિન્નં પુરતઃ શાન્તિમણ્ડપમ ।
પૂર્વાપરાષ્ટહસ્તં સ્યાદ્દ્વાદશોત્તરદક્ષિણે ।। ૪-૧।।
તદ્દ્વારભિત્તિસંબદ્ધં કપિચ્છુકસમાવૃતમ ।
પટદ્વયં ભવેત્સ્થાપ્ય સુવાદ્યાવારહેતુના ।। ૪-૨।।
દ્વારં ત્રિશાખં વિજ્ઞેયં નવત્યઙ્ગુલમુચ્છ્રિતમ ।
તદર્ધેન ચ વિસ્તીર્ણં સત્કવાટં શિવાલયે ।। ૪-૩।।
દીર્ઘં પચનવત્યા ચ પચશાખાસુશોભિતમ ।
સત્કવાટદ્વયોપેતં શ્રીમદ્બ્રાહ્નમણ્ટપમ ।। ૪-૪।।
દ્વારં પશ્ચાન્મુખં જ્ઞેયમશેષાર્થપ્રસાધકમ ।
અભાવે પ્રાઙ્મુખં કાર્યમુદગ્દક્ષિણતો ન ચ ।। ૪-૫।।
ગવાક્ષકદ્વયં કાર્યમપિધાનં સુશોભનમ ।

ધૂમનિર્ગમનાર્થાય દક્ષિણોત્તરકુડ્યયોઃ ।। ૪-૬।।
આગ્નેયભાગાત્પરિતઃ કાર્યા જાલગવાક્ષકાઃ ।
ઊર્ધ્વસ્તૂપિકયા યુક્તા ઈષચ્છિદ્રપિધાનયા ।। ૪-૭।।
શિવાગ્નિહોત્રકુણ્ડં ચ વૃત્તં હ્સ્તપ્રમાણતઃ ।
ચતુરશ્રવેદિ(kA) શ્રીમન્મેખલાત્રયભૂષિતમ ।। ૪-૮।।
કુડ્યં દ્વિહ્સ્તવિસ્તીઋણં પચહ્સ્તસમુચ્છ્રિતમ ।
શિવાગ્નિહોત્રશરણં કર્તવ્યમતિશોભનમ ।। ૪-૯।।
જગતીસ્તમ્ભપટ્ટાર્થં સપ્તસંખ્યં ચ કલ્પયેત ।
બન્ધયોગવિનિર્મુક્તં તુલ્યસ્થાનપદાન્તરમ ।। ૪-૧૦।।
ઐષ્ટકં કલ્પયેદ્યત્નાચ્છિવાગ્ન્યાયતનં મહ્ત ।
ચતુઃપ્રેગીવકોપેતમ(?) એકપ્રેગીવકેન વા(?) ।। ૪-૧૧।।
સુધાપ્રલિપ્તં કર્તવ્યં પચાણ્ડકબિભૂષિતમ ।
શિવાગ્નિહોત્રશરણં ચતુરણ્ડકસંયુતમ ।। ૪-૧૨।।
બહ્સ્તિદેવ જગતી ત્રિહ્સ્તા વા સુકુટ્ટિમા ।
તાવદેવ ચ વિસ્તીર્ણા મેખલાદિવિભૂષિતા ।। ૪-૧૩।।
કર્તવ્યા ચાત્ર જગતી તસ્યાશ્ચાધઃ સમન્તતઃ ।
દ્વિહ્સ્તમાત્રવિસ્તીર્ણા તદર્ધાર્ધસમુચ્છ્રિતા ।। ૪-૧૪।।
અન્યા વૃત્તા પ્રકર્તવ્યા રુદ્રવેદી સુશોભના ।
દશહ્સ્તપ્રમાણા ચ ચતુરઙ્ગુલમુચ્છ્રિતા ।। ૪-૧૫।।
રુદ્રમાતૃગણાનાં ચ દિક્પતીનાં ચ સર્વદા ।
સર્વાગ્રપાકસંયુક્તં તાસુ નિત્યબલિં હ્રેત ।। ૪-૧૬।।
વેદ્યન્યા સર્વભૂતાનાં બહ્િઃ કાર્યા દ્વિહ્સ્તિકા ।
વૃષસ્થાનં ચ કર્તવ્યં શિવાલોકનસંમુખમ ।। ૪-૧૭।।
અગ્રાર્ષસવિતુર્વ્યોમ વૃષઃ કાર્યશ્ચ પશ્ચિમે ।
વ્યોમ્નશ્ચાધસ્ત્રિગર્ભં સ્યાત્પિતૃતર્પણવેદિકા ।। ૪-૧૮।।
પ્રાકારાન્તર્બહ્િઃ કાર્યં શ્રીમદ્ગોપુરભૂષિતમ ।

પુષ્પારામજલોપેતં પ્રાકારાન્તં ચ કારયેત ।। ૪-૧૯।।
મૃદારુજં તૃણચ્છન્નં પ્રકુર્વીત શિવાલયમ ।
ભૂમિકાદ્વયવિન્યાસાદુત્ક્ષિપ્તં કલ્પયેદ્બુધઃ ।। ૪-૨૦।।
શિવદક્ષિણતઃ કાર્યં તદ્ભુક્ત્રોર્યોગ્યમાલયમ ।
શય્યાસનસમાયુક્તં વાસ્તુવિદ્યાવિનિર્મિતમ ।। ૪-૨૧।।
ધ્વજસિંહૌ વૃષગજૌ ચત્વારઃ શોભનાઃ સ્મૃતાઃ ।
ધૂમશ્વગર્દભધ્વાઙ્ક્ષાશ્ચત્વારશ્ચાર્થનાશકાઃ ।। ૪-૨૨।।
ગૃહસ્યાયામવિસ્તારં કૃત્વા ત્રિગુણમાદિતઃ ।
અષ્ટભિઃ શોધયેદાપૈઃ શેષશ્ચ ગૃહમાદિશેત ।। ૪-૨૩।।
ઇતિ શાન્તિગૃહં કૃત્વા રુદ્રાગ્નિં યઃ પ્રવર્તયેત ।
અપ્યેકં દિવસં ભક્ત્યા તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૪-૨૪।।
કલત્રપુત્રમિત્રાદ્યૈઃ સ ભૃત્યૈઃ પરિવારિતઃ ।
કુલૈકવિંશદુત્તાર્ય દેવલોકમવાપ્નુયાત ।। ૪-૨૫।।
નીલોત્પલદલશ્યામાઃ પીનવૃત્તપયોધરાઃ ।
હેમવર્ણાઃ સ્ત્રિયશ્ચાન્યાઃ સુન્દર્યઃ પ્રિયદર્શનાઃ ।। ૪-૨૬।।
તાભિઃ સાર્ધં મહાભોગૈર્વિમાનૈઃ સાર્વકામિકૈઃ ।
ઇચ્છયા ક્રીડતે તાવદ્યાવદાભૂતસંપ્લવમ ।। ૪-૨૭।।
તતઃ કલ્પાગ્નિના સાર્ધં દહ્યમાનં સુવિહ્વલમ ।
દૃષ્ટ્વા વિરજ્યતે ભૂયો ભવભોગમહાર્ણવાત ।। ૪-૨૮।।
તતઃ સંપૃચ્છતે રુદ્રાંસ્તત્રસ્થાન્જ્ઞાનપારગાન ।
તેભ્યઃ પ્રાપ્ય શિવજ્ઞાનં શાન્તં નિર્વાણમાપ્નુયાત ।। ૪-૨૯।।
અવિરક્તશ્ચ ભોગેભ્યઃ સપ્ત જન્માનિ જાયતે ।
પૃથિવ્યધિપતિઃ શ્રીમાનિચ્છયા વા દ્વિજોત્તમઃ ।। ૪-૩૦।।
સપ્તમાજ્જન્મનશ્ચાન્તે શિવજ્ઞાનમનાપ્નુયાત ।
જ્ઞાનાદ્વિરક્તઃ સંસારાચ્છુદ્ધઃ ખાન્યધિતિષ્ઠતિ ।। ૪-૩૧।।
ઇત્યેતદખિલં કાર્યં ફલમુક્તં સમાસતઃ ।

ઉત્સવે ચ પુનર્બ્રૂમઃ પ્રત્યેકં દ્રવ્યજં ફલમ ।। ૪-૩૨।।
સદ્ગન્ધગુટિકામેકાં લાક્ષાં પ્રાણ્યઙ્ગવર્જિતામ ।
કર્પાસાસ્થિપ્રમાણં ચ હુત્વાગ્નૌ શૃણુયાત્ફલમ ।। ૪-૩૩।।
યાવત્સત્ગન્ધગુટિકા શિવાગ્નૌ સંખ્યયા હુતા ।
તાવત્કોટ્યસ્તુ વર્ષાણિ ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।। ૪-૩૪।।
એકાઙ્ગુલપ્રમાણેન હુત્વાગ્નૌ ચન્દનાહુતિમ ।
વર્ષકોટિદ્વયં ભોગૈર્દિવ્યૈઃ શિવપુરે વસેત ।। ૪-૩૫।।
યાવત્કેસરસંખ્યાનં કુસુમસ્યાનલે હુતમ ।
તાવદ્યુગસહસ્રાણિ શિવલોકે મહીયતે ।। ૪-૩૬।।
નાગકેસરપુષ્પં તુ કુઙ્કુમાર્ધેન કીર્તિતમ ।
યત્ફલં ચન્દનસ્યોક્તમુશીરસ્ય તદર્ધકમ ।। ૪-૩૭।।
યત્પુષ્પધૂપભક્ષ્યાન્ન- દધિક્ષીરઘૃતાદિભિઃ ।
પુણ્યલિઙ્ગાર્ચને પ્રોક્તં તદ્ધોમસ્ય દશાધિકમ ।। ૪-૩૮।।
હુત્વાગ્નૌ સમિધસ્તિસ્રૌ શિવોમાસ્કન્દનામભિઃ ।
પશ્ચાદદ્યાત્તિલાન્નાનિ હોમયીત યથાક્રમમ ।। ૪-૩૯।।
પલાશાઅઙ્કુરજારિષ્ટ- પાલાલ્યઃ(?) સમિધઃ શુભાઃ ।
પૃષદાજ્યપ્લુતા હુત્વા શૃણુ યત્ફલમાપ્નુયાત ।। ૪-૪૦।।
પલાશાઙ્કુરસંખ્યાનાં યાવદગ્નૌ હુતં ભવેત ।
તાવત્કલ્પાન્મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૪-૪૧।।
તલ્લક્ષયમધ્યસંભૂતં હુત્વાગ્નૌ સમિધઃ શુભાઃ ।
કલ્પાર્ધસંમિતં કાલં ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।। ૪-૪૨।।
શમીસમિત્ફલં દેયમબ્દાનપિ ચ લક્ષકમ ।
શમ્યર્ધફલવચ્છેષાઃ સમિધઃ ક્ષીરવૃક્ષજાઃ ।। ૪-૪૩।।
તિલસંખ્યાંસ્તિલાન્હુત્વા હ્યાજયાક્ત્વા(?) યાવતી ભવેત ।
તાવત્સ વર્ષલક્ષાંસ્તુ ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।। ૪-૪૪।।
યાવત્સુરૌષધીરજ્ઞસ(?) તિલતુલ્યફલં સ્મૃતમ ।

ઇતરેભ્યસ્તિલેભ્યશ્ચ કૃષ્ણાનાં દ્વિગુણં ફલમ ।। ૪-૪૫।।
લાજાક્ષતાઃ સગોધૂમાઃ વર્ષલક્ષફલપ્રદાઃ ।
દશસાહસ્રિકા જ્ઞેયાઃ શેષાઃ સ્યુર્બીજજાતયઃ ।। ૪-૪૬।।
પલાશેન્ધનજે વહ્નૌ હોમસ્ય દ્વિગુણં ફલમ ।
ક્ષીરવૃક્ષસમૃદ્ધે ઽગ્નૌ ફલં સાર્ધાર્ધિકં ભવેત ।। ૪-૪૭।।
અસમિદ્ધે સધૂમે ચ હોમકર્મ નિરર્થકમ ।
અન્ધશ્ચ જાયમાનઃ સ્યાદ્દારિદ્ર્યોપહતસ્તથા ।। ૪-૪૮।।
ન ચ કણ્ટકિભિર્વૃક્ષૈરગ્નિં પ્રજ્વાલ્ય હોમયેત ।
શુષ્કૈર્નવૈઃ પ્રશસ્તૈશ્ચ કાષ્ઠૈરગ્નિં સમિન્ધયેત ।। ૪-૪૯।।
એવમાજ્યાહુતિં હુત્વા શિવલોકમવાપ્નુયાત ।
તત્ર કલ્પશતં ભોગાન્ભુઙ્ક્તે દિવ્યાન્યથેપ્સિતાન ।। ૪-૫૦।।
સ્રુચૈકાહુતિમાત્રેણ વ્રતસ્યાપૂરિતેન ચ ।
યાહુતિર્દીયતે વહ્નૌ સા પૂર્ણાહુતિરુચ્યતે ।। ૪-૫૧।।
એકાં પૂર્ણાહુતિં હુત્વા શિવેન શિવભાવિતઃ ।
સર્વકામમવાપ્નોતિ શિવલોકે વ્યવસ્થિતઃ ।। ૪-૫૨।।
અશેષકુલજૈસાર્ધં સ ભૃત્યૈઃ પરિવારિતઃ ।
આભૂતસંપ્લવં યાવદ્ભોગાન્ભુઙ્ક્તે યથેપ્સિતાન ।। ૪-૫૩।।
તતશ્ચ પ્રલયે પ્રાપ્તે સંપ્રાપ્ય જ્ઞાનમુત્તમમ ।
પ્રસાદાદીશ્વરસ્યૈવ મુચ્યતે ભવસાગરાત ।। ૪-૫૪।।
શિવપૂર્ણાહુતિં વહ્નૌ પતન્તીં યઃ પ્રપશ્યતિ ।
સો ઽપિ પાપરિ નરઃ સર્વૈર્મુક્તઃ શિવપુરં વ્રજેત ।। ૪-૫૫।।
શિવાગ્નિધૂમસંસ્પૃષ્ટા જીવાઃ સર્વે ચરાચરાઃ ।
તે ઽપિ પાપવિનિર્મુક્તાઃ સ્વર્ગં યાન્તિ ન સંશયઃ ।। ૪-૫૬।।
શિવયજ્ઞમહાવેદ્યા જાયતે યે ન સન્તિ વા ।
તે ઽપિ યાન્તિ શિવસ્થાનં જીવાઃ સ્થાવરજઙ્ગમાઃ ।। ૪-૫૭।।
પૂર્ણાહુતિં ઘૃતાભાવે ક્ષીરતૈલેન કલ્પયેત ।

હોમયેદતસીતૈલં તિલતૈલં વિના નરઃ ।। ૪-૫૮।।
સર્ષપેઙ્ગુડિકાશામ્ર- કરજમધુકાક્ષજમ ।
પ્રિયઙ્ગુબિલ્વપૈપ્પલ્ય- નાલિકેરસમુદ્ભવમ(?) ।। ૪-૫૯।।
ઇત્યેવમાદિકં તૈલમાજ્યાભાવે પ્રકલ્પયેત ।
દૂર્વયા બિલ્વપત્રૈર્વા સમિધઃ સંપ્રકીર્તિતાઃ ।। ૪-૬૦।।
અન્નાર્થં હોમયેત્ક્ષીરં દધિ મૂલફલાનિ વા ।
તિલાર્થં તણ્ડુલૈઃ કુર્યાદ્દર્ભાર્થં હરિતૈસ્તૃણૈઃ ।। ૪-૬૧।।
પરિધીનામભાવેન શરૈર્વંશૈશ્ચ કલ્પયેત ।
ઇન્ધનાનામભાવેન દીપયેત્તૃણગોમયૈઃ ।। ૪-૬૨।।
ગોમયાનામભાવેન મહત્યમ્ભસિ હોમયેત ।
અપામસંભવે હોમં ભૂમિભાગે મનોહરે ।। ૪-૬૩।।
વિપ્રસ્ય દક્ષિણે પાણાવશ્વત્થે તદભાવતઃ ।
છાગસ્ય દક્ષિણે કર્ણે કુશમૂલે ચ હોમયેત ।। ૪-૬૪।।
સ્વાત્માગ્નૌ હોમયેત્પ્રાજ્ઞઃ સર્વાગ્નીનામસંભવે ।
અભાવે ન ત્યજેત્કર્મ કર્મયોગવિધૌ સ્થિતઃ ।। ૪-૬૫।।
આપત્કાલે ડપિ યઃ કુર્યાચ્છિવાગ્નેર્મનસાર્ચનમ ।
સ મોહકચુકં ત્યક્ત્વા પરાં શાન્તિમવાપ્નુયાત ।। ૪-૬૬।।
પ્રાણાગ્નિહોત્રં કુર્વન્તિ પરમં શિવયોગિનઃ ।
બાહ્યકર્મવિનિર્મુક્તા જ્ઞાનધ્યાનસમાકુલાઃ ।। ૪-૬૭।।
।। ઇતિ શિવોપનિષદિ શાન્તિગૃહાગ્નિકાર્યાધ્યાયશ્ચતુર્થઃ ।।

અથાગ્નેયં મહાસ્નાનમલક્ષમીમલનાશનમ ।
સર્વપાપહરં દિવ્યં તપઃ શ્રીકીર્તિવર્ધનમ ।। ૫-૧।।
અગ્નિરૂપેણ રુદ્રેણ સ્વતેજઃ પરમં બલમ ।
ભૂતિરૂપં સમુદ્ગીર્ણં વિશુદ્ધં દુરિતાપહમ ।। ૫-૨।।
યક્ષરક્ષઃપિશાચાનાં ધ્વંસનં મન્ત્રસત્કૃતમ ।
રક્ષાર્થં બાલરૂપાણાં સૂતિકાનાં ગૃહેષુ ચ ।। ૫-૩।।

યશ્ચ ભુઙ્ક્તે દ્વિજઃ કૃત્વા અન્નસ્ય વા પરિધિત્રયમ(?) ।
અપિ શૂદ્રસ્ય પઙ્ક્તિસ્થઃ પઙ્ક્તિદોષૈર્ન લિપ્યતે ।। ૫-૪।।
આહારમર્ધભુક્તં ચ કીટકેશાદિદૂષિતમ ।
તાવન્માત્રં સમુદ્ધૃત્ય ભૂતિસ્પૃષ્ટં વિશુદ્ધ્યતિ ।। ૫-૫।।
આરણ્યં ગોમયકૃતં કરીષં વા પ્રશસ્યતે ।
શર્કરાપાંસુનિર્મુક્તમભાવે કાષ્ઠભસ્મના ।। ૫-૬।।
સ્વગૃહાશ્રમવલ્લિભ્યઃ કુલાલાલયભસ્મના ।
ગોમયેષુ ચ દગ્ધેષુ હીષ્ટકાનિ ચ યેષુ ચ ।। ૫-૭।।
સર્વત્ર વિદ્યતે ભસ્મ દુઃખાપાર્જનરક્ષણમ(duHkhopAr) ।
શઙ્ખકુન્દેન્દુવર્ણાભમાદદ્યાજ્જન્તુવર્જિતમ ।। ૫-૮।।
ભસ્માનીય પ્રયત્નેન તદ્રક્ષેદ્યત્નવાંસ્તથા ।
માર્જારમૂષિકાદ્યૈશ્ચ નોપહન્યેત તદ્યથા ।। ૫-૯।।
પચદોષવિનિર્મુક્તં ગુણપચકસંયુતમ ।
શિવૈકાદશિકાજપ્તં શિવભસ્મ પ્રકીર્તિતમ ।। ૫-૧૦।।
જાતિકારુકવાક્કાય- સ્થાનદુષ્ટં ચ પચમમ ।
પાપઘ્નં શાંકરં રક્ષા- પવિત્રં યોગદં ગુણાઃ(?) ।। ૫-૧૧।।
શિવવ્રતસ્ય શાન્તસ્ય ભાસકત્વાચ્છુભસ્ય ચ ।
ભક્ષણાત્સર્વપાપાનાં ભસ્મેતિ પરિકીર્તિતમ ।। ૫-૧૨।।
ભસ્મસ્નાનં શિવસ્નાનં વારુણાદધિકં સ્મૃતમ ।
જન્તુશૈવાલનિર્મુક્તમાગ્નેયં પઙ્કવર્જિતમ ।। ૫-૧૩।।
અપવિત્રં ભવેત્તોયં નિશિ પૂર્વમનાહૃતમ ।
નદીતડાગવાપિષુ ગિરિપ્રસ્રવણેષુ ચ ।। ૫-૧૪।।
સ્નાનં સાધારણં પ્રોક્તં વારુણં સર્વદેહિનામ ।
અસાધારણમેવોક્તં ભસ્મસ્નાનં દ્વિજન્મનામ ।। ૫-૧૫।।
ત્રિકાલં વારુણસ્નાનાદનારોગ્યં પ્રજાયતે ।
આગ્નેયં રોગશમનમેતસ્માદ્સાર્વકામિકમ ।। ૫-૧૬।।

સંધ્યાત્રયે ऽર્ધરાત્રે ચ ભુક્ત્વા ચાન્નવિરેચને ।
શિવયોગ્યાચરેત્સ્નાનમુચ્ચારાદિક્રિયાસુ ચ ।। ૫-૧૭।।
ભસ્માસ્તૃતે મહીભાગે સમે જન્તુવિવર્જિતે ।
ધ્યાયમાનઃ શિવં યોગી રજન્યન્તં શયીત ચ ।। ૫-૧૮।।
એકરાત્રોષિતસ્યાપિ યા ગતિર્ભસ્મશાયિનઃ ।
ન સા શક્યા ગૃહસ્થેન પ્રાપ્તું યજ્ઞશતૈરપિ ।। ૫-૧૯।।
ગૃહસ્થસ્યાયુષોંકારૈઃ સ્નાનં કુર્યાત્રિપુણ્ડ્રકૈઃ ।
યતિઃ સાર્વાઙ્ગિકં સ્નાનમાપાદતલમસ્તકાત ।। ૫-૨૦।।
શિવભક્તસ્ત્રિધા વેધાં ભસ્મસ્નાનફલં લભેત ।
હૃદિ મૂર્ધ્નિ લલાટે ચ શૂદ્રઃ શિવગૃહાશ્રમી ।। ૫-૨૧।।
ગણાઃ પ્રવ્રજિતાઃ શાન્તાઃ ભૂતિમાલભ્ય પચધા ।
શિરોલલાટે હૃદ્બાહ્વોર્ભસ્મસ્નાનફલં લભેત ।। ૫-૨૨।।
સંવત્સરં તદર્ધં વા ચતુર્દશ્યષ્ટમીષુ ચ ।
યઃ કુર્યાદ્ભસ્મના સ્નાનં તસ્ય પુણ્યફલં શૃનુ ।। ૫-૨૩।।
શિવભસ્મનિ યાવન્તઃ સમેતાઃ પરમાણવઃ ।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ શિવલોકે મહીયતે ।। ૫-૨૪।।
એકવિંશકુલોપેતઃ પત્નીપુત્રાદિસંયુતઃ ।
મિત્રસ્વજનભૃત્યૈશ્ચ સમસ્તૈઃ પરિવારિતઃ ।। ૫-૨૫।।
તત્ર ભુક્ત્વા મહાભોગાનિચ્છયા સાર્વકામિકાન ।
જ્ઞાનયોગં સમાસાદ્ય પ્રલયે મુક્તિમાપ્નુયાત ।। ૫-૨૬।।
ભસ્મ ભસ્માન્તિકં યેન ગૃહીતં નૈષ્ઠિકવ્રતમ(?) ।
અનેન વૈ સ દેહેન રુદ્રશ્ચઙ્ક્રમતે ક્ષિતૌ ।। ૫-૨૭।।
ભસ્મસ્નાનરતં શાન્તં યે નમન્તિ દિને દિને ।
તે સર્વપાપનિર્મુક્તા નરા યાન્તિ શિવં પુરમ ।। ૫-૨૮।।
ઇત્યેતત્પરમં સ્નાનમાગ્નેયં શિવનિર્મિતમ ।
ત્રિસંધ્યમાચરેન્નિત્યં જાપી યોગમવાપ્નુયાત ।। ૫-૨૯।।

ભસ્માનીય પ્રદદ્યાદ્યઃ સ્નાનાર્થં શિવયોગિને ।
કલ્પં શિવપુરે ભોગાન્ભુક્ત્વાન્તે સ્યાદ્દ્વિજોત્તમઃ ।। ૫-૩૦।।
આગ્નેયં વારુણં માન્ત્રં વાયવ્યં ત્વૈન્દ્રપચમમ ।
માનસં શાન્તિતોયં ચ જ્ઞાનસ્નાનં તથાષ્ટમમ ।। ૫-૩૧ ।।
આગ્નેયં રુદ્રમન્ત્રેણ ભસ્મસ્નાનમનુત્તમમ ।
અમ્ભસા વારુણં સ્નાનમ્કાર્યં વારુણમૂર્તિના ।। ૫-૩૨।।
મૂર્ધાનં પાણિનાલભ્ય શિવૈકાદશિકાં જપેત ।
ધ્યાયમાનઃ શિવં શાન્તમ્મન્ત્રસ્નાનં પરં સ્મૃતમ ।। ૫-૩૩।।
ગવાં ખુરપુટોત્ખાત- પવનોદ્ધૂતરેણુના ।
કાર્યં વાયવ્યકં સ્નાનમ્મન્ત્રેણ મરુદાત્મના ।। ૫-૩૪।।
વ્યભ્રે ऽર્કે વર્ષતિ સ્નાનં કુર્યાદૈન્દ્રીં દિશં સ્થિતઃ ।
આકાશમૂર્તિમન્ત્રેણ તદૈન્દ્રમિતિ કીર્તિતમ ।। ૫-૩૫।।
ઉદકં પાણિના ગૃહ્ય સર્વતીર્થાનિ સંસ્મરેત ।
અભ્યુક્ષયેચ્છિરસ્તેન સ્નાનં માનસમુચ્યતે ।। ૫-૩૬।।
પૃથિવ્યાં યાનિ તીર્થાનિ સરાંસ્યાયતનાનિ ચ ।
તેષુ સ્નાતસ્ય યત્પુણ્યં તત્પુણ્યં ક્ષાન્તિવારિણા ।। ૫-૩૭।।
ન તથા શુધ્યતે તીર્થૈસ્તપોભિર્વા મહાધ્વરૈઃ ।
પુરુષઃ સર્વદાનૈશ્ચ યથા ક્ષાન્ત્યા વિશુદ્ધ્યતિ ।। ૫-૩૮।।
આક્રુષ્ટસ્તાડિતસ્તસ્માદધિક્ષિપ્તસ્તિરસ્કૃત ।
ક્ષમેદક્ષમમાનાનાં સ્વર્ગમોક્ષજિગીષયા ।। ૫-૩૯।।
યૈવ બ્રહ્મવિદાં પ્રાપ્તિર્યૈવ પ્રાપ્તિસ્તપસ્વિનામ ।
યૈવ યોગાભિયુક્તાનાં ગતિઃ સૈવ ક્ષમાવતામ ।। ૫-૪૦।।
જ્ઞાનામલામ્ભસા સ્નાતઃ સર્વદૈવ મુનિઃ શુચિઃ ।
નિર્મલઃ સુવિશુદ્ધશ્ચ વિજ્ઞેયઃ સૂર્યરશ્મિવત ।। ૫-૪૧।।
મેધ્યામેધ્યરસં યદ્વદપિ વત્સ વિના કરૈઃ ।
નૈવ લિપ્યતિ તદ્દોષૈસ્તદ્વજ્જ્ઞાની સુનિર્મલઃ ।। ૫-૪૨।।

એષામેકતમે સ્નાતઃ શુદ્ધભાવઃ શિવં વ્રજેત ।
અશુદ્ધભાવઃ સ્નાતો ઽપિ પૂજયન્નાપ્નુયાત્ફલમ ।। ૫-૪૩।।
જલં મન્ત્રં દયા દાનં સત્યમિન્દ્રિયસંયમઃ ।
જ્ઞાનં ભાવાત્મશુદ્ધિશ્ચ શૌચમષ્ટવિધં શ્રુતમ ।। ૫-૪૪।।
અઙ્ગુષ્ઠતલમૂલે ચ બ્રાહ્મં તીર્થમવસ્થિતમ ।
તેનાચમ્ય ભવેચ્છુદ્ધઃ શિવમન્ત્રેણ ભાવિતઃ ।। ૫-૪૫।।
યદધઃ કન્યકાયાશ્ચ તત્તીર્થં દૈવમુચ્યતે ।
તીર્થં પ્રદેશિનીમૂલે પિત્ર્યં પિતૃવિધોદયમ(?) ।। ૫-૪૬।।
મધ્યમાઙ્ગુલિમધ્યેન તીર્થમારિષમુચ્યતે ।
કરપુષ્કરમધ્યે તુ શિવતીર્થં પ્રતિષ્ઠિતમ ।। ૫-૪૭।।
વામપાણિતલે તીર્થમૌમમ્નામ પ્રકીર્તિતમ ।
શિવોમાતીર્થસંયોગાત્કુર્યાત્સ્નાનાભિષેચનમ ।। ૫-૪૮।।
દેવાન્દૈવેન તીર્થેન તર્પયેદકૃતામ્ભસા ।
ઉદ્ધૃત્ય દક્ષિણં પાણિમુપવીતી સદા બુધઃ ।। ૫-૪૯।।
પ્રાચીનાવીતિના કાર્યં પિણાં તિલવારિણા ।
તર્પણં સર્વભૂતાનામારિષેણ નિવીતિના ।। ૫-૫૦।।
સવ્યસ્કન્ધે યદા સૂત્રમુપવીત્યુચ્યતે તદા ।
પ્રાચીનાવીત્યસવ્યેન નિવીતી કણ્ઠસંસ્થિતે ।। ૫-૫૧।।
પિણાં તર્પણં કૃત્વા સૂર્યાયાર્ઘ્યં પ્રકલ્પયેત ।
ઉપસ્થાય તતઃ સૂર્યં યજેચ્છિવમનન્તરમ ।। ૫-૫૨।।
।। ઇતિ શિવોપનિષદિ શિવભસ્મસ્નાનાધ્યાયઃ પચમઃ ।।

અથ ભક્ત્યા શિવં પૂજ્ય નૈવેદ્યમુપકલ્પયેત ।
યદન્નમાત્મનાશ્નીયાત્તસ્યાગ્રે વિનિવેદયેત ।। ૬-૧।।
યઃ કૃત્વા ભક્ષ્યભોજ્યાનિ યત્નેન વિનિવેદયેત ।
શિવાય સ શિવે લોકે કલ્પકોટિં પ્રમોદતે ।। ૬-૨।।
યઃ પક્વં શ્રીફલં દદ્યાચ્છિવાય વિનિવેદયેત ।

ગુરોર્વા હોમયેદ્વાપિ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૩।।
શ્રીમદ્ભિઃ સ મહાયાનૈર્ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।
વર્ષાણામયુતં સાગ્રં તદન્તે શ્રીપતિર્ભવેત ।। ૬-૪।।
કપિત્થમેકં યઃ પક્વમીશ્વરાય નિવેદયેત ।
વર્ષલક્ષં મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૫।।
એકમામ્રફલં પક્વં યઃ શમ્ભોર્વિનિવેદયેત ।
વર્ષાણામ્યુતં ભોગૈઃ ક્રીડતે સ શિવે પુરે ।। ૬-૬।।
એકં વટફલં પક્વં યઃ શિવાય નિવેદયેત ।
વર્ષલક્ષં મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૭।।
યઃ પક્વં દાડિમં ચૈકં દદ્યાદ્ધિકસિતં નવમ ।
શિવાય ગુરવે વાપિ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૮।।
યાવત્તદ્બીજસંખ્યાનં શોભનં પરિકીર્તિતમ ।
તાવદષ્ટાયુતાન્યુચ્ચૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૯।।
દ્રાક્ષાફલાનિ પક્વાનિ યઃ શિવાય નિવેદયેત ।
ભક્ત્યા વા શિવયોગિભ્યસ્તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૧૦।।
યાવત્તત્ફલસંખ્યાનમુભયોર્વિનિવેદિતમ ।
તાવદ્યુગસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।। ૬-૧૧।।
દ્રાક્ષાફલેષુ યત્પુણ્યં તત્ખર્જૂરફલેષુ ચ ।
તદેવ રાજવૃક્ષેષુ પારાવતફલેષુ ચ ।। ૬-૧૨।।
યો નારઙ્ગફલં પક્વં વિનિવેદ્ય મહેશ્વરે ।
અષ્ટલક્ષં મહાભોગૈઃ કૃડતે સ શિવે પુરે ।। ૬-૧૩।।
બીજપૂરેષુ તસ્યાર્ધં તદર્ધં લિકુચેષુ ચ ।
જમ્બૂફલેષુ યત્પુણ્યં તત્પુણ્યં તિન્દુકેષુ ચ ।। ૬-૧૪।।
પનસં નારિકેલં વા શિવાય વિનિવેદયેત ।
વર્ષલક્ષં મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૧૫।।
પુરુષં ચ પ્રિયાલં ચ મધૂકકુસુમાનિ ચ ।

જમ્બૂફલાનિ પક્વાનિ વૈકઙ્કતફલાનિ ચ ।। ૬-૧૬।।
નિવેદ્ય ભક્ત્યા શર્વાય પ્રત્યેકં તુ ફલે ફલે ।
દશવર્ષસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।। ૬-૧૭।।
ક્ષીરિકાયાઃ ફલં પક્વં યઃ શિવાય નિવેદયેત ।
વર્ષલક્ષં મહાભોગૈર્મોદતે સ શિવે પુરે ।। ૬-૧૮।।
વાલુકાત્રપુસાદીનિ યઃ ફલાનિ નિવેદયેત ।
શિવાય ગુરવે વાપિ પક્વં ચ કરમર્દકમ ।। ૬-૧૯।।
દશવર્ષસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।
બદરાણિ સુપક્વાનિ તિન્તિડીકફલાનિ ચ ।। ૬-૨૦।।
દર્શનીયાનિ પક્વાનિ હ્યામલક્યાઃ ફલાનિ ચ ।
એવમાદીનિ ચાન્યાનિ શાકમૂલફલાનિ ચ ।। ૬-૨૧।।
નિવેદયતિ શર્વાય શૃણુ યત્ફલમાપ્નુયાત ।
એકૈકસ્મિન્ફલે ભોગાન્પ્રાપ્નુયાદનુપૂર્વશઃ ।। ૬-૨૨।।
પઞ્ચવર્ષસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।
ગોધૂમચન્દકાદ્યાનિ સુકૃતં સક્તુભર્જિતમ ।। ૬-૨૩।।
નિવેદયીત શર્વાય તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
યાવત્તદ્બીજસંખ્યાનં શુભં ભ્રષ્ટં નિવેદયેત ।। ૬-૨૪।।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।
યઃ પક્વાનીક્ષુદણ્ડાનિ શિવાય વિનિવેદયેત ।। ૬-૨૫।।
ગુરવે વાપિ તદ્ભક્ત્યા તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
ઇક્ષુપર્ણાનિ ચૈકૈકં વર્ષલોકં પ્રમોદતે ।। ૬-૨૬।।
સાકં શિવપુરે ભોગૈઃ પૌણ્ડ્રં પઞ્ચગુણં ફલમ ।
નિવેદ્ય પરમેશાય શુક્તિમાત્રરસસ્ય તુ ।। ૬-૨૭।।
વર્ષકોટિં મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।
નિવેદ્ય ફાણિતં શુદ્ધં શિવાય ગુરવે ઽપિ વા ।। ૬-૨૮।।
રસાત્સહસ્રગુણિતં ફલં પ્રાપ્નોતિ માનવઃ ।

ગુડસ્ય ફલમેકં યઃ શિવાય વિનિવેદયેત ।। ૯-૨૯।।
અમ્બકોટિં શિવે લોકે મહાભોગૈઃ પ્રમોદતે ।
ખણ્ડસ્ય પલનૈવેદ્યં ગુડાચ્છતગુણં ફલમ ।। ૯-૩૦।।
ખણ્ડાત્સહસ્રગુણિતં શર્કરાયા નિવેદને ।
મત્સણ્ડિકાં મહાશુદ્ધાં શંકરાય નિવેદયેત ।। ૯-૩૧।।
કલ્પકોટિં નરઃ સાગ્રં શિવલોકે મહીયતે ।
પરિશુદ્ધં ભૃષ્ટમાજ્યં સિદ્ધં ચૈવ સુસંસ્કૃતમ ।। ૯-૩૨।।
માસં નિવેદ્ય શર્વાય શૃણુ યત્ફલમાપ્નુયાત ।
અશેષફલદાનેન યત્પુણ્યં પરિકીર્તિતમ ।। ૯-૩૩।।
તત્પુણ્યં પ્રાપ્નુયાત્સર્વં મહાદાનનિવેદને ।
પનસાનિ ચ દિવ્યાનિ સ્વાદૂનિ સુરભીણિ ચ ।। ૯-૩૪।।
નિવેદયેત્તુ શર્વાય તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
કલ્પકોટિં નરઃ સાગ્રં શિવલોકે વ્યવસ્થિતઃ ।। ૯-૩૫।।
પિબન્શિવામૃતં દિવ્યં મહાભોગૈઃ પ્રમોદતે ।
દિને દિને ચ યસ્ત્વાપં વસ્ત્રપૂતં સમાચરેત ।। ૯-૩૬।।
સુખાય શિવભક્તેભ્યસ્તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
મહાસરાંસિ યઃ કુર્યાદ્ભવેત્પુણ્યં શિવાગ્રતઃ ।। ૯-૩૭।।
તત્પુણ્યં સકલં પ્રાપ્ય શિવલોકે મહીયતે ।
યદિષ્ટમાત્મનઃ કિંચિદન્નપાનફલાદિકમ ।। ૯-૩૮।।
તત્તચ્છિવાય દેયં સ્યાદુત્તમં ભોગમિચ્છતા ।
ન શિવઃ પરિપૂર્ણત્વાત્કિંચિદશ્નાતિ કસ્યચિત ।। ૯-૩૯।।
કિન્ત્વીશ્વરનિભં કૃત્વા સર્વમાત્મનિ દીયતે ।
ન રોહતિ યથા બીજં સ્વસ્થમાશ્રયવર્જિતમ ।। ૯-૪૦।।
પુણ્યબીજં તથા સૂક્ષ્મં નિષ્કલં સ્યાન્નિરાશ્રયમ ।
સુક્ષેત્રેષુ યથા બીજમુપ્તં ભવતિ સત્ફલમ ।। ૯-૪૧।।
અલ્પમપ્યક્ષયં તદ્વત્પુણ્યં શિવસમાશ્રયાત ।

તસ્માદીશ્વરમુદ્દિશ્ય યદ્યદાત્મનિ રોચતે ।। ૬-૪૨।।
તત્તદીશ્વરભક્તેભ્યઃ પ્રદાતવ્યં ફલાર્થિના ।
યઃ શિવાય ગુરોર્વાપિ રચયેન્મણિભૂમિકમ ।। ૬-૪૩।।
નૈવેદ્ય ભોજનાર્થં યઃ પત્રૈઃ પુષ્પૈશ્ચ શોભનમ ।
યાવત્તત્પત્રપુષ્પાણાં પરિસંખ્યા વિધીયતે ।। ૬-૪૪।।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ સુરલોકે મહીયતે ।
પલાશકદલીપદ્મ- પત્રાણિ ચ વિશેષતઃ ।। ૬-૪૫।।
દત્ત્વા શિવાય ગુરવે શૃણુ યત્ફલમાપ્નુયાત ।
યાવત્તત્પત્રસંખ્યાનમીશ્વરાય નિવેદિતમ ।। ૬-૪૬।।
તાવદબ્દાયુતાનાં સ લોકે ભોગાનવાપ્નુયાત ।
યાવત્તામ્બુલપત્રાણિ પૂગાંશ્ચ વિનિવેદયેત ।। ૬-૪૭।।
તાવન્તિ વર્ષલક્ષાણિ શિવલોકે મહીયતે ।
યચ્છુદ્ધં શઙ્ખચૂર્ણં વા ગુરવે વિનિવેદયેત ।। ૬-૪૮।।
તામ્બૂલયોગસિદ્ધ્યર્થં તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
યાવત્તામ્બૂલપત્રાણિ ચૂર્ણમાનેન ભક્ષયેત ।। ૬-૪૯।।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।
જાતીફલં સકઙ્કોલં લતાકસ્તૂરિકોત્પલમ ।। ૬-૫૦।।
ઇત્યેતાનિ સુગન્ધીનિ ફલાનિ વિનિવેદયેત ।
ફલે ફલે મહાભોગૈર્વર્ષલક્ષં તુ યત્નતઃ ।। ૬-૫૧।।
કામિકેન વિમાનેન ક્રીડતે સ શિવે પુરે ।
ત્રુટિમાત્રપ્રમાણેન કર્પૂરસ્ય શિવે ગુરૌ ।। ૬-૫૨।।
વર્ષકોટિં મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।
પૂગતામ્બૂલપત્રાણામાધારં યો નિવેદયેત ।। ૬-૫૩।।
વર્ષકોટ્યષ્ટકં ભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।
યશ્ચૂએણાધારસત્પાત્રં કસ્યાપિ વિનિવેદયેત ।। ૬-૫૪।।
મોદતે સ શિવે લોકે વર્ષકોટીશ્ચતુર્દશ ।

મૃત્કાષ્ઠવંશખણ્ડાનિ યઃ પ્રદદ્યાચ્છિવાશ્રમે ।। ૬-૫૫।।
પ્રાપ્નુયાદ્વિપુલાન્ભોગાન્દિવ્યાચ્છિવપુરે નરઃ ।
માણિક્યં કલશં પાત્રીં સ્થાલ્યાદીન્ભાણ્ડસંપુટાન ।। ૬-૫૬।।
દત્ત્વા શિવાગ્રજસ્તેભ્યઃ શિવલોકે મહીયતે ।
તોયાધારપિધાનાનિ મૃદ્વસ્ત્રતરુજાનિ વા ।। ૬-૫૭।।
વંશાલાબુસમુત્થાનિ દત્ત્વાપ્નોતિ શિવં પુરમ ।
પચસંમાર્જનીતોયં ગોમયાજનકર્પટાન ।। ૬-૫૮।।
મૃત્કુમ્ભપીટિકાં દદ્યાદ્ભોગાચ્છિવપુરે લભેત ।
યઃ પુષ્પધૂપગન્ધાનાં દધિક્ષીરઘૃતામ્ભસામ ।। ૬-૫૯।।
દદ્યાદાધારપાત્રાણિ શિવલોકે સ ગચ્છતિ ।
વંશતાલાદિસંભૂતં પુષ્પાધારકરણ્ડકમ ।। ૬-૬૦।।
ઇત્યેવમાદ્યાન્યો દદ્યાચ્છિવલોકમવાપ્નુયાત ।
યઃ સ્રુક્સ્રુવાદિપાત્રાણિ હોમાર્થં વિનિવેદયેત ।। ૬-૬૧।।
વર્ષકોટિં મહાભાગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।
યઃ સર્વધાતુસંયુક્તં દદ્યાલ્લવણપર્વતમ ।। ૬-૬૨।।
શિવાય ગુરવે વાપિ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
કલ્પકોટિસહસ્રાણિ કલ્પકોટિશતાનિ ચ ।। ૬-૬૩।।
સ ગોત્રભૃત્યસંયુક્તો વસેચ્છિવપુરે નરઃ ।
વિમાનયાનૈઃ શ્રીમદ્ભિઃ સર્વકામસમન્વિતૈઃ ।। ૬-૬૪।।
ભોગાન્ભુક્ત્વા તુ વિપુલાંસ્તદન્તે સ મહીપતિઃ ।
મનઃશિલાં હરીતાલં રાજપટ્ટં ચ હિઙ્ગુલમ ।। ૬-૬૫।।
ગૈરિકં મણિદન્તં ચ હેમતોયં તથાષ્ટમમ ।
યશ્ચ તં પર્વતવરં શાલિતણ્ડુલકલ્પિતમ ।। ૬-૬૬।।
શિવાયગુરવે વાપિ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
કલ્પકોટિશતં સાગ્રં ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।। ૬-૬૭।।
યઃ સર્વધાન્યશિખરૈરુપેતં યવપર્વતમ ।

ધૃતતૈલનદીયુક્તં તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૬૮।।
કલ્પકોટિશતં સાગ્રં ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।
સમસ્તકુલજૈઃ સાર્ધં તસ્યાન્તે સ મહીપતિઃ ।। ૬-૬૯।।
તિલધેનું પ્રદદ્યાદ્યઃ કૃત્વા કૃષ્ણાજિને નરઃ ।
કપિલાયાઃ પ્રદાનસ્ય યત્ફલં તદવાપ્નુયાત ।। ૬-૭૦।।
ધૃતધેનું નરઃ કૃત્વા કાંસ્યપાત્રે સકાચનાન ।
નિવેદ્ય ગોપ્રદાનસ્ય સમગ્રં ફલમાપ્નુયાત ।। ૬-૭૧।।
દ્વીપિચર્મણિ યઃ સ્થાપ્ય પ્રદદ્યાલ્લવણાઢકમ ।
અશેષરસદાનસ્ય યત્પુણ્યં તદવાપ્નુયાત ।। ૬-૭૨।।
મરિચાઢેન કુર્વીત(?) મારીચં નામ પર્વતમ ।
દદ્યાદ્યજજીરકં પૂર્વમાગ્નેયં હિઙ્ગુમુત્તમમ ।। ૬-૭૩।।
દક્ષિણે ગુડશુણ્ઠીં ચ નૈરૃતે નાગકેસરમ ।
પિપ્પલીં પશ્ચિમે દદ્યાદ્વાયવ્યે કૃષ્ણજીરકમ ।। ૬-૭૪।।
કૌબેર્યામજમોદં ચ ત્વગેલાશ્ચેશદૈવતે ।
કુસ્તુમ્બર્યાઃ પ્રદેયાઃ સ્યુર્બહિઃ પ્રાકારતઃ સ્થિતાઃ ।। ૬-૭૫।।
કકુભામન્તરાલેષુ સમન્તાત્સૈન્ધવં ન્યસેત ।
સપુષ્પાક્ષતતોયેન શિવાય વિનિવેદયેત ।। ૬-૭૬।।
યાવત્તદીપસંખ્યાનં સર્વમેકત્ર પર્વતે ।
તાવદ્વર્ષશતાદૂર્ધ્વં ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।। ૬-૭૭।।
કૂશ્માણ્ડં મધ્યતઃ સ્થાપ્ય કાલિઙ્ગં પૂર્વતો ન્યસેત ।
દક્ષિણે ક્ષીરતુમ્બીં તુ વૃન્તાકં પશ્ચિમે ન્યસેત ।। ૬-૭૮।।
પટીસાન્યુત્તરે સ્થાપ્ય કર્કટીમીશદૈવતે ।
ન્યસેદ્ગજપટોલાંશ્ચ મધુરાન્વહ્નિદૈવતે ।। ૬-૭૯।।
કારવેલ્લાંશ્ચ નૈરૃત્યાં વાયવ્યાં નિમ્બકં ફલમ ।
ઉચ્ચાવચાનિ ચાન્યાનિ ફલાનિ સ્થાપયેદ્બહિઃ ।। ૬-૮૦।।
અભ્યર્ચ્ય પુષ્પધૂપૈશ્ચ સમન્તાત્ફલપર્વતમ ।

શિવાય ગુરવે વાપિ પ્રણિપત્ય નિવેદયેત ।। ૭-૮૧।।
યાવત્તત્ફલસંખ્યાનં તદીપાનાં ચ મધ્યતઃ ।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।। ૭-૮૨।।
મૂલકં મધ્યતઃ સ્થાપ્ય તત્પૂર્વે વાલમૂલકમ ।
આગ્નેય્યાં વાસ્તુકં સ્થાપ્ય યામ્યાયાં ક્ષારવાસ્તુકમ ।। ૭-૮૩।।
પાલક્યં નૈરૃતે સ્થાપ્ય સુમુખં પશ્ચિમે ન્યસેત ।
કુહ્દ્રકં ચ વાયવ્યામુત્તરે વાપિ તાલિકીમ ।। ૭-૮૪।।
કુસુમ્ભશાકમૈશાન્યાં સર્વશાકાનિ તદ્બહિઃ ।
પૂર્વક્રમેણ વિન્યસ્ય શિવાય વિનિવેદયેત ।। ૭-૮૫।।
યાવત્તન્મૂલનાલાનાં પત્રસંખ્યા ચ કીર્તિતા ।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।। ૭-૮૬।।
દત્ત્વા લભેન્મહાભોગાન્ગુગ્ગુલ્વદ્રેઃ પલદ્વયમ ।
વર્ષકોટિદ્વયં સ્વર્ગે દ્વિગુણં ગુડમિશ્રિતૈઃ ।। ૭-૮૭।।
ગુડાર્દ્રકં સલવણમામ્રમજરિસંયુતમ ।
નિવેદ્ય ગુરવે ભક્ત્યા સૌભાગ્યં પરમં લભેત ।। ૭-૮૮।।
હસ્તારોપ્યેણ વા કૃત્વા મહારત્નાન્વિતાં મહીમ ।
નિવેદયિત્વા શર્વાય શિવતુલ્યઃ પ્રજાયતે ।। ૭-૮૯।।
વજેન્દ્રનીલવૈડૂર્ય- પદ્મરાગં સમૌક્તિકમ ।
કીટપક્ષં સુવર્ણં ચ મહારત્નાનિ સપ્ત વૈ ।। ૭-૯૦।।
યશ્ચ સિંહાસનં દદ્યાન્મહારત્નાન્વિતં નૃપઃ ।
ક્ષુદ્રરત્નૈશ્ચ વિવિધૈસ્તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૭-૯૧।।
કુલત્રિંશકસંયુક્તઃ સાન્તઃપુરપરિચ્છદઃ ।
સમસ્તભૃત્યસંયુક્તઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૭-૯૨।।
તત્ર ભુક્ત્વા મહાભોગાન્શિવતુલ્યપરાક્રમઃ ।
આમહાપ્રલયં યાવત્તદન્તે મુક્તિમાપ્નુયાત ।। ૭-૯૩।।
યદિ ચેદ્રાજ્યમાકઙ્ક્ષેત્તતઃ સર્વસમાહ્તિઃ ।

સપ્તદ્વીપસમુદ્રાયાઃ ક્ષિતેરધિપતિર્ભવેત ।। ૬-૯૪।।
જન્મકોટિસહસ્રાણિ જન્મકોટિશતાનિ ચ ।
રાજયં કૃત્વા તતશ્ચાન્તે પુનઃ શિવપુરં વ્રજેત ।। ૬-૯૫।।
એતદેવ ફલં જ્ઞેયં મકુટાભરણાદિષુ ।
રત્નાસનપ્રદાનેન પાદુકે વિનિવેદયેત ।। ૬-૯૬।।
દદ્યાદ્યઃ કેવલં વજં શુદ્ધં ગોધૂમમાત્રકમ ।
શિવાય સ શિવે લોકે તિષ્ઠેદાપ્રલયં સુખી ।। ૬-૯૭।।
ઇન્દ્રનીલપ્રદાનેન સ વૈડૂર્યપ્રદાનતઃ ।
મોદતે વિવિધૈર્ભોગૈઃ કલ્પકોટિં શિવે પુરે ।। ૬-૯૮।।
મસૂરમાત્રમપિ યઃ પદ્મરાગં સુશોભનમ ।
નિવેદયિત્વા શર્વાય મોદતે કાલમક્ષયમ ।। ૬-૯૯।।
નિવેદ્ય મૌક્તિકં સ્વચ્છમેકભાગૈકમાત્રકમ ।
ભોગૈઃ શિવપુરે દિવ્યૈઃ કલ્પકોટિં પ્રમોદતે ।। ૬-૧૦૦।।
કીટપક્ષં મહાશુદ્ધં નિવેદ્ય યવમાત્રકમ ।
શિવાયાદ્યઃ શિવે લોકે મોદતે કાલમક્ષયમ ।। ૬-૧૦૧।।
હેમ્ના કૃત્વા ચ યઃ પુષ્પમપિ માષકમાત્રકમ ।
નિવેદયિત્વા શર્વાય વર્ષકોટિં વસેદ્દિવિ ।। ૬-૧૦૨।।
ક્ષુદ્રરત્નાનિ યો દદ્યાદ્ધેમ્નિ બદ્ધાનિ શમ્ભવે ।
મોદતે સ શિવે લોકે કલ્પકોટ્યયુતં નરઃ ।। ૬-૧૦૩।।
યથા યથા મહારત્નં શોભનં ચ યથા યથા ।
તથા તથા મહત્પુણ્યં જ્ઞેયં તચ્છિવદાનતઃ ।। ૬-૧૦૪।।
ભૂમિભાગે સ(?) વિસ્તીર્ણે જમ્બૂદ્વીપં પ્રકલ્પયેત ।
અષ્ટાવરણસંયુક્તં નગેન્દ્રાષ્ટકભૂષિતમ ।। ૬-૧૦૫।।
તન્મધ્યે કારયેદ્દિવ્યં મેરુપ્રાસાદમુત્તમમ ।
અનેકશિખરાકીર્ણમશેષામરસંયુતમ ।। ૬-૧૦૬।।
બહિઃ સુવર્ણનિચિતં સર્વરત્નોપશોભિતમ ।

ચતુઃપ્રગ્રીવકોપેતં ચક્ષુર્લિઙ્ગસમાયુતમ ।। ૬-૧૦૭।।
ચતુર્દિક્ષુ વનોપેતં ચતુર્ભિઃ સંયુતૈઃ શરૈઃ ।
ચતુર્ણાં પુરયુક્તેન પ્રાકારેણ ચ સંયુતમ ।। ૬-૧૦૮।।
મેરુપ્રાસાદમિત્યેવં હેમરત્નવિભૂષિતમ ।
યઃ કારયેદ્વનોપેતં સો ઽનન્તફલમાપ્નુયાત ।। ૬-૧૦૯।।
ભૂમ્યમ્ભઃપરમાણૂનાં યથા સંખ્યા ન વિદ્યતે ।
શિવાયતનપુણ્યસ્ય તથા સંખ્યા ન વિદ્યતે ।। ૬-૧૧૦।।
કુલત્રિંશકસંયુક્તઃ સર્વભૃત્યસમન્વિતઃ ।
કલત્રપુત્રમિત્રૈશ્ચ સર્વસ્વજનસંયુતઃ ।। ૬-૧૧૧।।
આશ્રિતતોપાશ્રિતૈઃ સર્વૈરશેષગણસંયુતઃ ।
યથા શિવસ્તથૈવાયં શર્વલોકે સ પૂજ્યતે ।। ૬-૧૧૨।।
ન ચ માનુષ્યકં લોકમાગચ્છેત્કૃપણં પુનઃ ।
સર્વજ્ઞઃ પરિપૂર્ણશ્ચ મુક્તઃ સ્વાત્મનિ તિષ્ઠતિ ।। ૬-૧૧૩।।
યઃ શિવાય વનં કૃત્વા મુદાબ્દસલિલોત્થિતમ(?) ।
તદ્દણ્ડકોપશોભં ચ હસ્તે કુર્વીત સર્વદા ।। ૬-૧૧૪।।
શોભયેદ્ભૂતનાથં વા ચન્દ્રશાલાં ક્વચિત્ક્વચિત ।
વેદીં વાથાભ્યપદ્યન્ત પ્રોન્નતાઃ સ્તમ્ભપઙ્ક્તયઃ ।। ૬-૧૧૫।।
શાતકુમ્ભમયીં વાપિ સર્વલક્ષણસંયુતામ ।
ઈશ્વરપ્રતિમાં સૌમ્યાં કારયેત્પુરુષોચ્છ્રિતામ ।। ૬-૧૧૬।।
ત્રિશૂલસવ્યહસ્તાં ચ વરદાભયદાયિકાં ।
સવ્યહસ્તાક્ષમાલાં ચ જટાકુસુમભૂષિતામ ।। ૬-૧૧૭।।
પદ્મસિંહાસનાસીનાં વૃષસ્થાં વા સમુચ્છ્રિતામ ।
વિમાનસ્થાં રથસ્થાં વા વેદિસ્થાં વા પ્રભાન્વિતામ ।। ૬-૧૧૮।।
સૌમ્યવક્ત્રાં કરાલાં વા મહાભૈરવરૂપિણીમ ।
અત્યુચ્છ્રિતાં સુવિસ્તીર્ણાં નૃત્યસ્થાં યોગસંસ્થિતામ ।। ૬-૧૧૯।।
કુર્યાદસંભવે હેમ્નસ્તારેણ વિમલેન ચ ।

આરકૂટમયીં વાપિ તામ્રમૃચ્છૈલદારુજામ ।। ૬-૧૨૦।।
અશેષકૈઃ સરૂપૈશ્ચ વર્ણકૈર્વા પટે લિખેત ।
કુડ્યે વા ફલકે વાપિ ભક્ત્યા વિત્તાનુસારતઃ ।। ૬-૧૨૧।।
એકાં સપરિવારાં વા પાર્વતીં ગણસંયુતામ ।
પ્રતીહારસમોપેતાં(?) કુર્યાદેવાવિકલ્પતઃ ।। ૬-૧૨૨।।
પીઠં વા કારયેદ્રૌપ્યં તામ્રં પિત્તલસંભવમ ।
ચતુર્મુખૈકવક્ત્રં વા બહિઃ કાચનસંસ્કૃતમ ।। ૬-૧૨૩।।
પૃથક્પૃથગનેકાનિ કારયિત્વા મુખાનિ તુ ।
સૌમ્યભૈરવરૂપાણિ શિવસ્ય બહુરૂપિણઃ ।। ૬-૧૨૪।।
નાનાભરણયુક્તાનિ હેમરૌપ્યકૃતાનિ ચ ।
શિવસ્ય રથયાત્રાયાં તાનિ લોકસ્ય દર્શયેત ।। ૬-૧૨૫।।
ઉક્તાનિ યાનિ પુણ્યાનિ સંક્ષેપેણ પૃથક્પૃથક ।
કૃત્વૈકેન મમૈતેષામક્ષયં ફલમાપ્નુયાત ।। ૬-૧૨૬।।
માતુઃ પિતુઃ સહોપાયૈર(?) દશભિર્દશભિઃ કુલૈઃ ।
કલત્રપુત્રમિત્રાદ્યૈર્ભૃત્યૈર્યુક્તઃ સ બાન્ધવૈઃ ।। ૬-૧૨૭।।
અચ્યુતેન વિમાનાનાં સર્વકામયુતેન ચ ।
ભુઙ્ક્તે સ્વયં મહાભોગાનન્તે મુક્તિમવાપ્નુયાત ।। ૬-૧૨૮।।
મણ્ડપસ્તમ્ભપર્યન્તે કીલયેદ્દર્પણાન્વિતમ ।
અભિષિચ્ય જના યસ્મિન્પુજાં કુવન્તિ બિલ્વકૈઃ ।। ૬-૧૨૯।।
કાલકાલકૃતિં કૃત્વા કીલયેદ્યઃ શિવાશ્રમે ।
સર્વલોકોપકારાય પૂજયેચ્ચ દિને દિને ।। ૬-૧૩૦।।
ધૂપવેલાપ્રમાણાર્થં કલ્પયેદ્યઃ શિવાશ્રમે ।
ક્ષરન્તીં પૂર્યમાણાં વા સદાયામે ઘટીં નૃપઃ ।। ૬-૧૩૧।।
એષામેકતમં પુણ્યં કૃત્વા પાપવિવર્જિતઃ ।
શિવલોકે નરઃ પ્રાપ્ય સર્વજ્ઞઃ સ સુખી ભવેત ।। ૬-૧૩૨।।
રથયાત્રાં પ્રવક્ષયામિ શિવસ્ય પરમાત્મનઃ ।

સર્વલોકહિતાર્થાય મહાશિલ્પિવિનિર્મિતામ ।। ૭-૧૩૩।।
રથમધ્યે સમાવેશ્ય યથા યષ્ટિં તુ કીલયેત ।
યષ્ટેર્મધ્યે સ્થિતં કાર્યં વિમાનમતિશોભિતમ ।। ૭-૧૩૪।।
પચ્ચભૌમં ત્રિભૌમં વા દૃઢવંશપ્રકલ્પિતમ ।
કર્મણા સુનિબદ્ધં ચ રજ્જુભિશ્ચ સુસંયુતમ ।। ૭-૧૩૫।।
પચ્ચશાલાણ્ડિકૈર્યુક્તં નાનાભક્તિસમન્વિતમ ।
ચિત્રવર્ણપરિચ્છન્નં પટૈર્વા વર્ણકાન્વિતૈઃ ।। ૭-૧૩૬।।
લમ્બકૈઃ સૂત્રદામ્ના ચ ઘણ્ટાચામરભૂષિતમ ।
બુદ્બુદૈરર્ધચન્દ્રૈશ્ચ દર્પણૈશ્ચ સમુજ્જ્વલમ ।। ૭-૧૩૭।।
કદલ્યર્ધધ્વજૈર્યુક્તં મહાચ્છત્રં મહાધ્વજમ ।
પુષ્પમાલાપરિક્ષિપ્તં સર્વશોભાસમન્વિતમ ।। ૭-૧૩૮।।
મહારથવિમાને ઽસ્મિન્સ્થાપયેદ્ગણસંયુતમ ।
ઈશ્વરપ્રતિમાં હેમ્નિ પ્રથમે પુરમણ્ડપે ।। ૭-૧૩૯।।
મુખત્રયં ચ બધ્નીયાદ્બહિઃ કુર્યાત્તથાશ્રિતમ ।
પુરે પુરે બહિર્દિક્ષુ ગૃહકેષુ સમાશ્રિતમ ।। ૭-૧૪૦।।
ચતુષ્કં શિવવક્ત્રાણાં સંસ્થાપ્ય પ્રતિપૂજયેત ।
દિનત્રયં પ્રકુર્વીત સ્નાનમર્ચનભોજનમ ।। ૭-૧૪૧।।
નૃત્યક્રીડાપ્રયોગેણ ગેયમઙ્ગલપાઠકૈઃ ।
મહાવાદિત્રનિર્ઘોષૈઃ પૌષપૂર્ણિમપર્વણિ ।। ૭-૧૪૨।।
ભ્રામયેદ્રાજમાર્ગેણ ચતુર્થે ઽહનિ તદ્રથમ ।
તતઃ સ્વસ્થાનમાનીય તચ્છેષમપિ વર્ધયેત ।। ૭-૧૪૩।।
અવધાર્ય જગદ્ધાત્રી પ્રતિમામવતારયેત ।
મહાવિમાનયાત્રૈષા કર્તવ્યા પટ્ટકે ઽપિ વા ।। ૭-૧૪૪।।
વંશૈર્નવૈઃ સુપક્વૈશ્ચ કટં કુર્યાદ્દ્રક્ષમમ(?) ।
વૃત્તં દ્વિગુણદીર્ઘં ચ ચતુરશ્રમધઃ સમમ ।। ૭-૧૪૫।।
સર્વત્ર ચર્મણા બદ્ધં મહાયષ્ટિસમાશ્રિતમ ।

મુખં બદ્ધં ચ કુર્વીત વંશમણ્ડલિના દૃઢમ ।। ૬-૧૪૬।।
કટે ડસ્મિંસ્તાનિ વસ્ત્રાણિ સ્થાપ્ય બધ્નીત યત્નતઃ ।
ઉપર્યુપરિ સર્વાણિ તન્મધ્યે પ્રતિમાં ન્યસેત ।। ૬-૧૪૭।।
વર્ણકૈઃ કુઙ્કુમાદ્યૈશ્ચ ચિત્રપુષ્પૈશ્ચ પૂજયેત ।
નાનાભરણપૂજાભિર્મુક્તાહારપ્રલમ્બિભિઃ ।। ૬-૧૪૮।।
રથસ્ય મહતો મધ્યે સ્થાપ્ય પટ્ટદ્વયં દૃઢમ ।
અધરોત્તરભાગેન મધ્યે છિદ્રસમન્વિતમ ।। ૬-૧૪૯।।
કટિયષ્ટેરધોભાગં સ્થાપ્ય છિદ્રમયં શુભૈઃ ।
આબદ્ધ્ય કીલયેદ્યત્નાદ્યષ્ટ્યર્ધં ચ ધ્વજાષ્ટકમ ।। ૬-૧૫૦।।
કટસ્ય પૃષ્ટં સર્વત્ર કારયેત્પટસંવૃતમ ।
તત્પટે ચ લિખેત્સોમં સગણં સવૃષં શિવમ ।। ૬-૧૫૧।।
વિચિત્રપુષ્પસ્રગ્દામ્ના સમન્તાદ્ભૂષયેત્કટમ ।
રવકૈઃ કિઙ્કિણીજાલૈર્ઘણ્ટાચામરભૂષિતૈઃ ।। ૬-૧૫૨।।
મહાપૂજાવિશેષૈશ્ચ કૌતૂહલસમન્વિતમ ।
વાદ્યારમ્ભોપચારેણ માર્ગશોભાં પ્રકલ્પયેત ।। ૬-૧૫૩।।
તદ્રથં ભ્રામયેદ્યત્નાદ્રાજમાર્ગેણ સર્વતઃ ।
તતઃ સ્વાશ્રમમાનીય સ્થાપયેત્તત્સમીપતઃ ।। ૬-૧૫૪।।
મહાશબ્દં તતઃ કુર્યાત્તાલત્રયસમન્વિતમ ।
તતસ્તુષ્ણીં સ્થિતે લોકે તચ્છાન્તિમિહ ધારયેત ।। ૬-૧૫૫।।
શિવં તુ સર્વજગતઃ શિવં ગોબ્રાહ્મણસ્ય ચ ।
શિવમસ્તુ નૃપાણાં ચ તદ્ભક્તાનાં જનસ્ય ચ ।। ૬-૧૫૬।।
રાજા વિજયમાપ્નોતિ પુત્રપૌત્રૈશ્ચ વર્ધતામ ।
ધર્મનિષ્ઠશ્ચ ભવતુ પ્રજાનાં ચ હિતે રતઃ ।। ૬-૧૫૭।।
કાલવર્ષી તુ પર્જન્યઃ સસ્યસંપત્તિરુત્તમા ।
સુભિક્ષાત્ક્ષેમમાપ્નોતિ કાર્યસિદ્ધિશ્ચ જાયતામ ।। ૬-૧૫૮।।
દોષાઃ પ્રયાન્તુ નાશં ચ ગુણાઃ સ્થૈર્યં ભજન્તુ વઃ ।

બહુક્ષીરચ્યુતા ગાવો હૃષ્ટપુષ્ટા ભવન્તુ વઃ ।। ૬-૧૫૯।।
એવં શિવમહાશાન્તિમુચ્ચાર્ય જગતઃ ક્રમાત ।
અભિવર્ધ્ય તતઃ શેષમૈશ્વરીં સાર્વકામિકીમ ।। ૬-૧૬૦।।
શિવમાલાં સમાદાય સદાસીપરિચારિકઃ ।
ફલૈર્ભક્ષૈશ્ચ સંયુક્તાં ગૃહ્ય પાત્રીં નિવેશયેત ।। ૬-૧૬૧।।
પાત્રીં ચ ધારયેન્મૂર્ધ્ના સોષ્ણીષાં દેવપુત્રકઃ ।
અલંકૃતઃ શુક્લવાસા ધાર્મિકઃ સતતં શુચિઃ ।। ૬-૧૬૨।।
તતશ્ચ તાં સમુત્ક્ષિપ્ય પાણિના ધારયેદ્બુધઃ ।
પ્રબ્રૂયાદપરશ્ચાત્ર શિવધર્મસ્ય ભાજકઃ ।। ૬-૧૬૩।।
તોયં યથા ઘટીસંસ્થમજસ્રં ક્ષરતે તથા ।
ક્ષરતે સર્વલોકાનાં તદ્વદાયુરહર્નિશમ ।। ૬-૧૬૪।।
યદા સર્વં પરિત્યજ્ય ગન્તવ્યમવશૈર્ધ્રુવમ ।
તદા ન દીયતે કસ્માત્પાથેયાર્થમિદં ધનમ ।। ૬-૧૬૫।।
કલત્રપુત્રમિત્રાણિ પિતા માતા ચ બાન્ધવાઃ ।
તિષ્ઠન્તિ ન મૃતસ્યાર્થે પરલોકે ધનાનિ ચ ।। ૬-૧૬૬।।
નાસ્તિ ધર્મસમં મિત્રં નાસ્તિ ધર્મસમઃ સખા ।
યતઃ સર્વૈઃ પરિત્યક્તં નરં ધર્મો ઽનુગચ્છતિ ।। ૬-૧૬૭।।
તસ્માદ્ધર્મં સમુદ્દિશ્ય યઃ શેષામભિવર્ધયેત ।
સમસ્તપાપનિર્મુક્તઃ શિવલોકં સ ગચ્છતિ ।। ૬-૧૬૮।।
ઉપર્યુપરિ વિત્તેન યઃ શેષામભિવર્ધયેત ।
તસ્યેયમુત્તમા દેયા યતશ્ચાન્યા ન વર્ધતે ।। ૬-૧૬૯।।
ઇત્યેવં મધ્યમાં શેષાં વર્ધયેદ્વા કનીયસીમ ।
તતસ્તેષાં પ્રદાતવ્યા સર્વશોકસ્ય શાન્તયે ।। ૬-૧૭૦।।
યેનોત્તમા ગૃહીતા સ્યાચ્છિવશેષા મહીયસી ।
પ્રાપણીયા ગૃહં તસ્ય તથૈવ શિરસા વૃતા ।। ૬-૧૭૧।।
ધ્વજચ્છત્રવિમાનાદ્યૈર્મહાવાદિત્રનિઃસ્વનૈઃ ।

ગૃહદ્વારં તતઃ પ્રાપ્તમર્ચયિત્વા નિવેશયેત ।। ૬-૧૭૨।।
દદ્યાદ્ગોત્રકલત્રાણાં ભૃત્યાનાં સ્વજનસ્ય ચ ।
તર્પયેચ્ચાનતાન(?) ભક્ત્યા વાદિત્રધ્વજવાહકાન ।। ૬-૧૭૩।।
એવમાદીયતે ભક્ત્યા યઃ શિવસ્યોત્તમા ગૃહે ।
શોભયા રાજમાર્ગેણ તસ્ય ધર્મફલં શૃણુ ।। ૬-૧૭૪।।
સમસ્તપાપનિર્મુક્તઃ સમસ્તકુલસંયુતઃ ।
શિવલોકમવાપ્નોતિ સભૃત્યપરિચારકઃ ।। ૬-૧૭૫।।
તત્ર દિવ્યૈર્મહાભોગૈર્વિમાનૈઃ સાર્વકામિકૈઃ ।
કલ્પાનાં ક્રીડતે કોટિમન્તે નિર્વાણમાપ્નુયાત ।। ૬-૧૭૬।।
રથસ્ય યાત્રાં યઃ કુર્યાદિત્યેવમુપશોભયા ।
ભક્ષભોજ્યપ્રદાનૈશ્ચ તત્ફલં શૃનુ યત્નતઃ ।। ૬-૧૭૭।।
અશેષપાપનિર્મુક્તઃ સર્વભૃત્યસમન્વિતઃ ।
કુલત્રિંશકમુદ્ધૃત્ય સુહૃદ્ભિઃ સ્વજનૈઃ સહ ।। ૬-૧૭૮।।
સર્વકામયુતૈર્દિવ્યૈઃ સ્વચ્છન્દગમનાલયૈઃ ।
મહાવિમાનૈઃ શ્રીમદ્ભિર્દિવ્યસ્ત્રીપરિવારિતઃ ।। ૬-૧૭૯।।
ઇચ્છયા ક્રીડતે ભોગૈઃ કલ્પકોટિં શિવે પુરે ।
જ્ઞાનયોગં તતઃ પ્રાપ્ય સંસારાદવમુચ્યતે ।। ૬-૧૮૦।।
શિવસ્ય રથયાત્રાયામુપવાસપરઃ ક્ષમી ।
પુરતઃ પૃષ્ઠતો વાપિ ગચ્છંસ્તસ્ય ફલં શૃણુ ।। ૬-૧૮૧।।
અશેષપાપનિર્મુક્તઃ શુદ્ધઃ શિવપુરં ગતઃ ।
મહારથોપમૈર્યાનૈઃ કલ્પાશીતિં પ્રમોદતે" ।। ૬-૧૮૨।।
ધ્વજચ્છત્રપતાકાભિર્દીપદર્પણચામરૈઃ ।
ધૂપૈર્વિતાનકલશૈરુપશોભા સહસ્રશઃ ।। ૬-૧૮૩।।
ગૃહીત્વા યાતિ પુરતઃ સ્વેચ્છયા વા પરેચ્છયા ।
સંપર્કાત્કૌતુકાલ્લાભાચ્છિવલોકે વ્રજન્તે તે ।। ૬-૧૮૪।।
શિવસ્ય રથયાત્રાં તુ યઃ પ્રપશ્યતિ ભક્તિતઃ ।

પ્રસઙ્ગાત્કૌતુકાદ્વાપિ તે ડપિ યાન્તિ શિવં પુરમ ।। ૬-૧૮૫।।
નાનાયત્નાદિશેષાન્તે નાનાપ્રેક્ષણકાનિ ચ ।
કુર્વીત રથયાત્રાયાં રમતે ચ વિભૂષિતા ।। ૬-૧૮૬।।
તે ભોગૈર્વિવિધૈર્દિવ્યૈઃ શિવાસન્ના ગણેશ્વરાઃ ।
ક્રીડન્તિ રુદ્રભવને કલ્પાનાં વિંશતીર્નરાઃ ।। ૬-૧૮૭।।
મહતા જ્ઞાનસઙ્ઘેન તસ્માચ્છિવરથેન ચ ।
પૃથક્જીવા મૃતા યાન્તિ શિવલોકં ન સંશયઃ ।। ૬-૧૮૮।।
શ્રીપર્વતે મહાકાલે વારાણસ્યાં મહાલયે ।
જલ્પેશ્વરે કુરુક્ષેત્રે કેદારે મણ્ડલેશ્વરે ।। ૬-૧૮૯।।
ગોકર્ણે ભદ્રકર્ણે ચ શઙ્કુકર્ણે સ્થલેશ્વરે ।
ભીમેશ્વરે સુવર્ણાક્ષે કાલજરવને તથા ।। ૬-૧૯૦।।
એવમાદિષુ ચાન્યેષુ શિવક્ષેત્રેષુ યે મૃતાઃ ।
જીવાશ્ચરાચરાઃ સર્વે શિવલોકં વ્રજન્તિ તે ।। ૬-૧૯૧।।
પ્રયાગં કામિકં તીર્થમવિમુક્તં તુ નૈષ્ઠિકમ ।
શ્રીપર્વતં ચ વિજ્ઞેયમિહામુત્ર ચ સિદ્ધિદમ ।। ૬-૧૯૨।।
પ્રસઙ્ગેનાપિ યઃ પશ્યેદન્યત્ર પ્રસ્થિતઃ ક્વચિત ।
શ્રીપર્વતં મહાપુણ્યં સો ડપિ યાતિ શિવં પુરમ ।। ૬-૧૯૩।।
વ્રજેદ્યઃ શિવતીર્થાનિ સર્વપાપૈઃ પ્રમુચ્યતે ।
પાપયુક્તઃ શિવજ્ઞાનં પ્રાપ્ય નિર્વાણમાપ્નુયાત ।। ૬-૧૯૪।।
તીર્થસ્થાનેષુ યઃ શ્રાદ્ધં શિવરાત્રે પ્રયત્નતઃ ।
કલ્પયિત્વાનુસારેણ કાલસ્ય વિષુવસ્ય ચ ।। ૬-૧૯૫।।
તીર્થયાત્રાગતં શાન્તં હાહાભૂતમચેતનમ ।
ક્ષુત્પિપાસાતુરં લોકે પાંસુપાદં ત્વરાન્વિતમ ।। ૬-૧૯૬।।
સંતર્પયિત્વા યત્નેન મ્લાનલક્ષ્મીમિવામ્બુભિઃ ।
પાદ્યાસનપ્રદાનેન કસ્તેન પુરુષઃ સમઃ ।। ૬-૧૯૭।।
અશ્નન્તિ યાવત્તત્પિણ્ડં તીર્થનિર્ધૂતકલ્મષાઃ ।

તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ તદાતાસ્તે શિવે પુરે ।। ૬-૧૯૮।।
દદ્યાદ્યઃ શિવસત્રાર્થં મહિષીં સુપયસ્વિનીમ ।
મોદતે સ શિવે લોકે યુગકોટિશતં નરઃ ।। ૬-૧૯૯।।
આર્તાય શિવભક્તાય દદ્યાદ્યઃ સુપયસ્વિનીમ ।
અજામેકાં સુપુષ્ટાઙ્ગીં તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૦૦।।
યાવત્તદ્રોમસંખ્યાનં તત્પ્રસૂતિકુલેષુ ચ ।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૦૧।।
મૃદુરોમાચિતાં કૃષ્ણાં નિવેદ્ય ગુરવે નરઃ ।
રોમ્ણિ રોમ્ણિ સુવર્ણસ્ય દત્તસ્ય ફલમાપ્નુયાત ।। ૬-૨૦૨।।
ગજાશ્વરથસંયુક્તૈર્વિમાનૈઃ સાર્વકામિકૈઃ ।
સાનુગઃ ક્રીડતે ભોગૈઃ કલ્પકોટિં શિવે પુરે ।। ૬-૨૦૩।।
નિવેદ્યાશ્વતરં પુષ્ટમદુષ્ટં ગુરવે નરઃ ।
સંગતિં સોપકરણં ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।। ૬-૨૦૪।।
દિવ્યાશ્વયુક્તૈઃ શ્રીમદ્ભિર્વિમાનૈઃ સાર્વકામિકૈઃ ।
કોટિં કોટિં ચ કલ્પાનાં તદન્તે સ્યાન્મહીપતિઃ ।। ૬-૨૦૫।।
અપિ યોજનમાત્રાય શિબિકાં પરિકલ્પયેત ।
ગુરોઃ શાન્તસ્ય દાન્તસ્ય તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૦૬।।
વિમાનાનાં સહસ્રેણ સર્વકામયુતેન ચ ।
કલ્પકોટ્યયુતં સાગ્રં ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।। ૬-૨૦૭।।
છાગં મેષં મયૂરં ચ કુક્કુટં શારિકાં શુકમ ।
બાલક્રીડનકાનેતાનિત્યાદ્યાનપરાનપિ ।। ૬-૨૦૮।।
નિવેદયિત્વા સ્કન્દાય તત્સાયુજ્યમવાપ્નુયાત ।
ભુક્ત્વા તુ વિપુલાન્ભોગાંસ્તદન્તે સ્યાદ્દ્વિજોત્તમઃ ।। ૬-૨૦૯।।
મુસલોલૂખલાદ્યાનિ ગૃહોપકરણાનિ ચ ।
દદ્યાચ્છિવગૃહસ્થેભ્યસ્તસ્ય પૂણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૧૦।।
પ્રત્યેકં કલ્પમેકૈકં ગૃહોપકરણૈર્નરઃ ।

અન્તે દિવિ વસેદ્ભોગૈસ્તદન્તે ચ ગૃહી ભવેત ।। ૬-૨૧૧।।
ખર્જૂરતાલપત્રૈર્વા ચર્મણા વા સુકલ્પિતમ ।
દત્ત્વા કોટ્યાસનં વૃત્તં શિવલોકમવાપ્નુયાત ।। ૬-૨૧૨।।
પ્રાતર્નીહારવેલાયાં હેમન્તે શિવયોગિનામ ।
કૃત્વા પ્રતાપનાયાગ્નિં શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૧૩।।
સૂર્યાયુતપ્રભાદીપ્તૈર્વિમાનૈઃ સાર્વકામિકૈઃ ।
કલ્પકોટિશતં ભોગાન્ભુક્ત્વા સ તુ મહીપતિઃ ।। ૬-૨૧૪।।
યઃ પ્રાન્તરં વિદેશં વા ગચ્છન્તં શિવયોગિનમ ।
ભોજયીત યથાશક્ત્યા શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૧૫।।
યશ્છત્રં ધારયેદ્ગ્રીષ્મે ગચ્છતે શિવયોગિને ।
સ મૃતઃ પૃથિવીં કૃત્સ્નામેકચ્છત્રામવાપ્નુયાત ।। ૬-૨૧૬।।
યઃ સમુદ્ધરતે માર્ગે માત્રોપકરણાસનમ ।
શિવયોગપ્રવૃત્તસ્ય તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૧૭।।
કલ્પાયુતં નરઃ સાગ્રં ભુક્ત્વા ભોગાઞ્છિવે પુરે ।
તદન્તે પ્રાપ્નુયાદ્રાજ્યં સર્વૈશ્વર્યસમન્વિતમ ।। ૬-૨૧૮।।
અભ્યઙ્ગોદ્વર્તનં સ્નાનમાર્તસ્ય શિવયોગિનઃ ।
કૃત્વાપ્નોતિ મહાભોગાન્કલ્પાઞ્છિવપુરે નરઃ ।। ૬-૨૧૯।।
અપનીય સમુચ્છિષ્ટં ભક્તિતઃ શિવયોગિનામ ।
દશધેનુપ્રદાનસ્ય ફલમાપ્નોતિ માનવઃ ।। ૬-૨૨૦।।
પચગવ્યસમં જ્ઞેયમુચ્છિષ્ટં શિવયોગિનામ ।
તદ્ભુક્ત્વા લભતે શુદ્ધિં મહતઃ પાતકાદપિ ।। ૬-૨૨૧।।
નારી ચ ભુક્ત્વા સત્પુત્રં કુલાધારં ગુણાન્વિતમ ।
રાજ્યયોગ્યં ધનાઢ્યં ચ પ્રાપ્નુયાદ્ધર્મતત્પરમ ।। ૬-૨૨૨।।
યશ્ચ યાં શિવયજ્ઞાય ગૃહસ્થઃ પરિકલ્પયેત ।
શિવભક્તો ઽસ્ય મહતઃ પરમં ફલમાપ્નુયાત ।। ૬-૨૨૩।।
શિવોમાં ચ પ્રયત્નેન ભક્ત્યાબ્દં યો ઽનુપાલયેત ।

ગવાં લક્ષપ્રદાનસ્ય સંપૂર્ણં ફલમાપ્નુયાત ।। ૬-૨૨૪।।
પ્રાતઃ પ્રદદ્યાત્સઘૃતં સુકૃતં બાલપિણ્ડકમ ।
દૂર્વાં ચ બાલવત્સાનાં(?) તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૨૫।।
યાવત્તદ્બાલવત્સાનાં પાનાહારં પ્રકલ્પયેત ।
તાવદષ્ટાયુતાન્પૂર્વૈર્ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।। ૬-૨૨૬।।
વિધવાનાથવૃદ્ધાનાં પ્રદદ્યાદ્યઃ પ્રજીવનમ ।
આભૂતસ્સંપ્લવં યાવચ્છિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૨૭।।
દદ્યાદ્યઃ સર્વજન્તૂનામાહારમનુયત્નતઃ ।
ત્રિઃ પૃથ્વીં રત્નસંપૂર્ણાં યદત્ત્વા તત્ફલં લભેત ।। ૬-૨૨૮।।
વિનયવ્રતદાનાનિ યાનિ સિદ્ધાનિ લોકતઃ ।
તાનિ તેનૈવ વિધિના શિવમન્ત્રેણ કલ્પયેત ।। ૬-૨૨૯।।
નિવેદયીત રુદ્રાય રુદ્રાણ્યાઃ ષણ્મુખસ્ય ચ ।
પ્રાપ્નુયાદ્વિપુલાન્ભોગાન્દિવ્યાચ્છિવપુરે નરઃ ।। ૬-૨૩૦।।
પુનર્યઃ કર્તરીં દદ્યાત્કેશક્લેશાપનુત્તયે ।
સર્વક્લેશવિનિર્મુક્તઃ શિવલોકે સુખી ભવેત ।। ૬-૨૩૧।।
નાસિકાશોધનં દદ્યાત્સંદંશં શિવયોગિને ।
વર્ષકોટિં મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૩૨।।
નખચ્છેદનકં દત્ત્વા શિવલોકે મહીયતે ।
વર્ષલક્ષં મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૩૩।।
દત્ત્વાજનશલાકાં વા લોહાદ્યાં શિવયોગિને ।
ભોગાચ્છિવપુરે પ્રાપ્ય જ્ઞાનચક્ષુરવાપ્નુયાત ।। ૬-૨૩૪।।
કર્ણશોધનકં દત્ત્વા લોહાદ્યં શિવયોગિને ।
વર્ષકોટિં મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૩૫।।
દદ્યાદ્યઃ શિવભક્તાય સૂચીં કૌપીનશોધનીમ ।
વર્ષલક્ષં સ લક્ષાર્ધં શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૩૬।।
નિવેદ્ય શિવયોગિભ્યઃ સૂચિકં સૂત્રસંયુતમ ।

વર્ષલક્ષં મહાભોગૈઃ ક્રીડતે સ શિવે પુરે ।। ૬-૨૩૭।।
દદ્યાદ્યઃ શિવયોગિભ્યઃ સુકૃતાં પત્રવેધનીમ ।
વર્ષલક્ષં મહાભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૩૮।।
દદ્યાદ્યઃ પુસ્તકાદીનાં સર્વકાર્યાર્થકર્તૃકામ ।
પચલક્ષં મહાભોગૈર્મોદતે સ શિવે પુરે ।। ૬-૨૩૯।।
શમીન્ધનતૃણાદીનાં દદ્યાત્તચ્છેદનં ચ યઃ ।
ક્રીડતે સ શિવે લોકે વર્ષલક્ષચતુષ્ટયમ ।। ૬-૨૪૦।।
શિવાશ્રમોપભોગાય લોહોપકરણં મહત ।
યઃ પ્રદદ્યાત્કુઠારાદ્યં તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૪૧।।
યાવત્તત્ફલસંખ્યાનં લોહોપકરણે ભવેત ।
તાવન્તિ વર્ષલક્ષાણિ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૪૨।।
શિવાયતનવિત્તાનાં રક્ષાર્થં યઃ પ્રયચ્છતિ ।
ધનુઃખડ્ગાયુધાદીનિ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૪૩।।
એકૈકસ્મિન્પરિજ્ઞેયમાયુધે ચાપિ વૈ ફલમ ।
વર્ષકોટ્યષ્ટકં ભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।। ૬-૨૪૪।।
યઃ સ્વાત્મભોગભૃત્યર્થં કુસુમાનિ નિવેદયેત ।
શિવાય ગુરવે વાપિ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૪૫।।
યાવદન્યોઽન્યસંબન્ધાસ્તસ્યાંશાઃ પરિકીર્તિતાઃ ।
વર્ષલક્ષં સ તાવચ્ચ શિવલોકે પ્રમોદતે ।। ૬-૨૪૬।।
નષ્ટાપહૃતમન્વિષ્ય પુનર્વિત્તં નિવેદયેત ।
શિવાત્મકં શિવાયૈવ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૪૭ ।।
યાવચ્છિવાય તદ્વિત્તં પ્રાઙ્નિવેદ્ય ફલં સ્મૃતમ ।
નષ્ટમાનીય તદ્ભૂયઃ પુણ્યં શતગુણં લભેત ।। ૬-૨૪૮।।
દેવદ્રવ્યં હૃતં નષ્ટમન્વેષ્યમપિ યત્નતઃ ।
ન પ્રાપ્નોતિ તદા તસ્ય પ્રાપ્નુયાદ્દ્વિગુણં ફલમ ।। ૬-૨૪૯।।
તામ્રકુમ્ભકટાહાદ્યં યઃ શિવાય નિવેદયેત ।

શિવાત્મકં શિવાયૈવ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૬-૨૫૦।।
યાવચ્છિવાય તદ્વિત્તં પ્રાઙ્નિવેદ્ય ફલં સ્મૃતમ ।
નષ્ટમાનીય તદ્ભૂયઃ પુણ્યં શતગુણં લભેત ।। ૬-૨૫૧।।
સ્નાનસત્ત્રોપભોગાય તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
યાવત્તત્ફલસંખ્યાનં તામ્રોપકરણે સ્થિતમ ।। ૬-૨૫૨।।
પલે પલે વર્ષકોટિં મોદતે સ શિવે પુરે ।
યઃ પત્રપુષ્પવસ્તૂનાં દદ્યાદાધારભાજનમ ।। ૬-૨૫૩।।
તદ્વસ્તુદાતુર્યત્પુણ્યં તત્પુણ્યં સકલં ભવેત ।
દત્ત્વોપકરણં કિંચિદપિ યો વિત્તમર્થિનામ ।। ૬-૨૫૪।।
યદ્વસ્તુ કુરુતે તેન તત્પ્રદાનફલં લભેત ।
યઃ શૌચપીતવસ્ત્રાણિ ક્ષારાદ્યૈઃ શિવયોગિનામ ।। ૬-૨૫૫।।
સ પાપમલનિર્મુક્તઃ શિવલોકમવાપ્નુયાત ।
યઃ પુષ્પપટ્ટસંયુક્તં પટગર્ભં ચ કમ્બલમ ।। ૬-૨૫૬।।
પ્રદદ્યાચ્છિવયોગિભ્યસ્તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
તેષાં ચ વસ્ત્રતન્તૂનાં યાવત્સંખ્યા વિધીયતે ।। ૬-૨૫૭।।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।
શ્લક્ષ્ણવસ્ત્રાણિ શુક્લાનિ દદ્યાદ્યઃ શિવયોગિને ।। ૬-૨૫૮।।
ચિત્રવસ્ત્રાણિ તદ્ભક્ત્યા તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
યાવત્તત્સૂક્ષ્મવસ્ત્રાણાં તન્તુસંખ્યા વિધીયતે ।। ૬-૨૫૯।।
તાવદ્યુગાનિ સંભોગૈઃ શિવલોકે મહીયતે ।
શઙ્ખપાત્રં તુ વિસ્તીર્ણં ભાણ્ડં વાપિ સુશોભનમ ।। ૬-૨૬૦।।
પ્રદદ્યાચ્છિવયોગિભ્યસ્તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
દિવ્યં વિમાનમારૂઢઃ સર્વકામસમન્વિતમ ।। ૬-૨૬૧।।
કલ્પકોટ્યયુતં સાગ્રં શિવલોકે મહીયતે ।
શુક્ત્યાદીનિ ચ પાત્રાણિ શોભનાન્યમલાનિ ચ ।। ૬-૨૬૨।।
નિવેદ્ય શિવયોગિભ્યઃ શઙ્ખાર્ધેન ફલં લભેત ।

સ્ફાટિકાનાં ચ પાત્રાણાં શઙ્ખતુલ્યફલં સ્મૃતમ ।। ૬-૨૬૩।।
શૈલજાનાં તદર્ધેન પાત્રાણાં ચ તદર્ધકમ ।
તાલખર્જૂરપાત્રાણાં વંશજાનાં નિવેદને ।। ૬-૨૬૪।।
અન્યેષામેવમાદીનાં પુણ્યં વાક્ષર્યાર્ધસંમિતમ ।
વંશજાર્ધસમં પુણ્યં ફલપાત્રનિવેદને ।। ૬-૨૬૫।।
નાનાપર્ણપુટાણાં ચ સારાણાં વા ફલાર્ધકમ ।
યસ્તામ્રકાંસ્યપાત્રાણિ શોભ્નાન્યમલાનિ ચ ।। ૬-૨૬૬।।
સ્નાનભોજનપાનાર્થં દદ્યાદ્યઃ શિવયોગિને ।
તામ્રાં કાંસીં ત્રિલોહીં વા યઃ પ્રદદ્યાત્ત્રિપાદિકામ ।। ૬-૨૬૭।।
ભોજને ભોજનાધારં ગુરવે તત્ફલં શૃણુ ।
યાવત્તત્પલસંખ્યાનં ત્રિપાદ્યા ભોજનેષુ ચ ।। ૬-૨૬૮।।
તાવદ્યુગસહસ્રાણિ ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।
લોહં ત્રિપાદિકં દત્ત્વા સત્કૃત્વા શિવયોગિને ।। ૬-૨૬૯।।
દશકલ્પાન્મહાભોગૈર્નરઃ શિવપુરે વસેત ।
યઃ પ્રદદ્યાત્ત્રિવિષ્ટમ્ભં ભિક્ષાપાત્રસમાશ્રયમ ।। ૬-૨૭૦।।
વંશજં દારુજં વાપિ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
દિવ્યસ્ત્રીભોગસંપન્નો વિમાને મહતિ સ્થિતઃ ।। ૬-૨૭૧।।
ચતુર્યુગસહસ્રં તુ ભોગાન્ભુઙ્ક્તે શિવે પુરે ।
ભિક્ષાપાત્રમુખાચ્છાદમ્વસ્ત્રપર્ણાદિકલ્પિતમ ।। ૬-૨૭૨।।
દત્ત્વા શિવપુરે ભોગાન્કલ્પમેકં વસેન્નરઃ ।
સંશ્રયં યઃ પ્રદદ્યાચ્ચ ભિક્ષાપાત્રે કમણ્ડલૌ ।। ૬-૨૭૩।।
કલ્પિતં વસ્ત્રસૂત્રાદ્યૈસ્તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
તદ્વસ્ત્રપૂતતન્તૂનાં સંખ્યા યાવદ્વિધીયતે ।। ૬-૨૭૪।।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ રુદ્રલોકે મહીયતે ।
સૂત્રવલ્કલવાલૈર્વા શિક્યભાણ્ડસમાશ્રયમ ।। ૬-૨૭૫।।
યઃ કૃત્વા દામનીયોક્ત્રં પ્રગ્રહં રજ્જુમેવ વા ।

એવમાદીનિ ચાન્યાનિ વસ્તૂનિ વિનિવેદયેત ।। ૬-૨૭૬।।
શિવગોષ્ઠોપયોગાર્થં તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।
યાવત્તદ્રજ્જુસંખ્યાનં પ્રદદ્યાચ્છિવગોકુલે ।। ૬-૨૭૭।।
તાવચ્ચતુર્યુગં દેહી શિવલોકે મહીયતે ।
યથા યથા પ્રિયં વસ્ત્રં શોભનં ચ યથા યથા ।। ૬-૨૭૮ ।।
તથા તથા મહાપુણ્યં તદ્દાનાદુત્તરોત્તરમ ।
યઃ પન્થાનં દિશેત્પૃષ્ટં પ્રણષ્ટં ચ ગવાદિકં ।। ૬-૨૭૯।।
સ ગોદાનસમં પુણ્યં પ્રજ્ઞાસૌખ્યં ચ વિન્દતિ ।
કૃત્વોપકારમાર્તાનાં સ્વર્ગં યાતિ ન સંશયઃ ।। ૬-૨૮૦।।
અપિ કણ્ટકમુદ્ધૃત્ય કિમુતાન્યં મહાગુણમ(?) ।
અન્નપાનૌષધીનાં ચ યઃ પ્રદાતારમુદ્દિશેત ।। ૬-૨૮૧।।
આર્તાનાં તસ્ય વિજ્ઞેયં દાતુસ્તત્સદૃશં ફલમ ।
શિવાય તસ્ય સંરુદ્ધં કર્મ તિષ્ઠતિ યદ્વિના ।। ૬-૨૮૨।।
તદલ્પમપિ યજ્ઞાઙ્ગં દત્ત્વા યજ્ઞફલં લભેત ।
અપિ કાશકુશં સૂત્રં ગોમયં સમિદિન્ધનમ ।। ૬-૨૮૩।।
શિવયજ્ઞોપયોગાર્થં પ્રવક્ષ્યામિ સમાસતઃ ।
સર્વેષાં શિવભક્તાનાં દદ્યાદ્યત્કિંચિદાદરાત ।
દત્ત્વા યજ્ઞફલં વિદ્યાત્કિમુ તદ્વસ્તુદાનતઃ ।। ૬-૨૮૪।।
।। ઇતિ શિવોપનિષદિ ફલોપકરણપ્રદાનાધ્યાયઃ ષષ્ઠઃ ।।

અથ સ્વર્ગાપવર્ગાર્થે પ્રવક્ષ્યામિ સમાસતઃ ।
સર્વેષાં શિવભક્તાનાં શિવાચારમનુત્તમમ ।। ૭-૧।।
શિવઃ શિવાય ભૂતાનાં યસ્માદ્દાનં પ્રયચ્છતિ ।
ગુરુમૂર્તિઃ સ્થિતસ્તસ્માત્પૂજયેત્સતતં ગુરુમ ।। ૭-૨।।
નાલક્ષણે યથા લિઙ્ગે સાંનિધ્યં કલ્પયેચ્છિવઃ ।
અલ્પાગમે ગુરૌ તદ્વત્સાંનિધ્યં ન પ્રકલ્પયેત ।। ૭-૩।।
શિવજ્ઞાનાર્થતત્ત્વજ્ઞઃ પ્રસન્નમનસં ગુરુમ ।

શિવઃ શિવં સમાસ્થાય જ્ઞાનં વક્તિ ન હીતરઃ ।। ૭-૪।।
ગુરું ચ શિવવદ્ભક્ત્યા નમસ્કારેણ પૂજયેત ।
કૃતાજલિસ્ત્રિસંધ્યં ચ ભૂમિવિન્યસ્તમસ્તકઃ ।। ૭-૫।।
ન વિવિક્તમનાચાન્તમ(?) ચઙ્કમન્તં તથાકુલમ ।
સમાધિસ્થં વ્રજન્તં ચ નમસ્કુર્યાદ્ગુરું બુધઃ ।। ૭-૬।।
વ્યાખ્યાને તત્સમાપ્તૌ ચ સંપ્રશ્ને સ્નાનભોજને ।
ભુક્ત્વા ચ શયને સ્વપ્ને નમસ્કુર્યાત્સદા ગુરુમ ।। ૭-૭।।
ગ્રામાન્તરમભિપ્રેપ્સુર્ગુરોઃ કુર્યાત્પ્રદક્ષિણમ ।
સાર્વાઙ્ગિકપ્રણામં ચ પુનઃ કુર્યાત્તદાગતઃ ।। ૭-૮।।
પર્વોત્સવેષુ સર્વેષુ દદ્યાદ્ગન્ધપવિત્રકમ ।
શિવજ્ઞાનસ્ય ચારમ્ભે પ્રવાસગમનાગતૌ ।। ૭-૯।।
શિવધર્મવ્રતારમ્ભે તત્સમાપ્તૌ ચ કલ્પયેત ।
પ્રસાદનાય કુપિતો વિજિત્ય ચ રિપું તથા ।। ૭-૧૦।।
પુણ્યાહે ગ્રહશાન્તૌ ચ દીક્ષાયાં ચ સદક્ષિણમ ।
આવાર્ય પદસંપ્રાપ્તૌ પવિત્રે ચોપવિગ્રહે ।। ૭-૧૧।।
ઉપાનચ્છત્રશયનં વસ્ત્રમાસનભૂષણમ ।
પાત્રદણ્ડાક્ષસૂત્રં વા ગુરુસક્તં ન ધારયેત ।। ૭-૧૨।।
હાસ્યનિષ્ઠીવનાસ્ફોટમુચ્ચભાષ્યવિજૃમ્ભણમ ।
પાદપ્રસારણં ગતિં ન કુર્યાદ્ગુરુસંનિધૌ ।। ૭-૧૩।।
હીનાન્નપાનવસ્ત્રઃ સ્યાન્નીચશય્યાસનો ગુરોઃ ।
ન યથેષ્ટશ્ચ સંતિષ્ઠેત્કલહં ચ વિવર્જયેત ।। ૭-૧૪।।
પ્રતિવાતે ऽનુવાતે વા ન તિષ્ઠેદ્ગુરુણા સહ ।
અસંશ્રયે ચ સતતં ન કિંચિત્કીર્તયેદ્ગુરોઃ ।। ૭-૧૫।।
અન્યાસક્તો ન ભુજાનો ન તિષ્ઠન્નપરાઙ્મુખઃ ।
ન શયનો ન ચાસીનઃ સંભાસ્યેદ્ગુરુણા સહ ।। ૭-૧૬।।
દૃષ્ટ્વૈવ ગુરુમાયાન્તમુત્તિષ્ઠેદૂરતસ્ત્વરમ ।

અનુજ્ઞાતશ્ચ ગુરુણા સંવિશેચ્ચાનુપૃષ્ઠતઃ ।। ૭-૧૭।।
ન કણ્ઠં પ્રાવૃતં કુર્યાન્ન ચ તત્રાવસક્તિકામ ।
ન પાદધાવનસ્નાનં યત્ર પશ્યેદ્ગુરુઃ સ્થિતઃ ।। ૭-૧૮।।
ન દન્તધાવનાભ્યઙ્ગમાયામોદ્ધર્તનક્રિયાઃ ।
ઉત્સર્ગપરિધાનં ચ ગુરોઃ કુર્વીત પશ્યતઃ ।। ૭-૧૯।।
ગુરુર્યદર્પયેત્કિંચિદ્ગૃહાસન્નં તદજલૌ ।
પાત્રે વા પુરતઃ શિષ્યસ્તદ્વક્ત્રમભિવીક્ષયન ।। ૭-૨૦।।
યદર્પયેદ્ગુરુઃ કિંચિ તન્નમ્રઃ પુરતઃ સ્થિતઃ ।
પાણિદ્વયેન ગૃહ્ણીયત્સ્થાપયેત્તચ્ચ સુસ્થિતમ ।। ૭-૨૧।।
ન ગુરોઃ કીર્તયેન્નામ પરોડક્ષમપિ કેવલમ ।
સમાનસંજ્ઞમન્યં વા નાહ્વયીત તદાખ્યયા ।। ૭-૨૨।।
સ્વગુરુસ્તદ્ગુરુશ્ચૈવ યદિ સ્યાતાં સમં ક્વચિત ।
ગુરોર્ગુરુસ્તયોઃ પૂજ્યઃ સ્વગુરુશ્ચ તદાજ્ઞયા ।। ૭-૨૩।।
અનિવેદ્ય ન ભુઞ્જીત ભુક્ત્વા ચાસ્ય નિવેદયેત ।
નાવિજ્ઞાપ્ય ગુરું ગચ્છેદ્બહિઃ કાર્યેણ કેનચિત ।। ૭-૨૪।।
ગુર્વાજ્ઞયા કર્મ કૃત્વા તત્સમાપ્તૌ નિવેદયેત ।
કૃત્વા ચ નૈત્યકં સર્વમધીયીતાજ્ઞયા ગુરોઃ ।। ૭-૨૫।।
મૃદ્ભસ્મગોમયજલં પત્રપુષ્પેન્ધનં સમિત ।
પર્યાપ્તમષ્ટકં હ્યેતદ્ગુર્વર્થં તુ સમાહરેત ।। ૭-૨૬।।
ભૈષજ્યાહારપાત્રાણિ વસ્ત્રશય્યાસનં ગુરોઃ ।
આનયેત્સર્વયત્નેન પ્રાર્થયિત્વા ધનેશ્વરાન ।। ૭-૨૭।।
ગુરોર્ન ખણ્ડયેદાજ્ઞામપિ પ્રાણાન્પરિત્યજેત ।
કૃત્વાજ્ઞાં પ્રાપ્નુયાન્મુક્તિં લઙ્ઘયન્નરકં વ્રજેત ।। ૭-૨૮।।
પર્યટેત્પૃથિવીં કૃત્સ્નાં સશૈલવનકાનનામ ।
ગુરુભૈષજ્યસિદ્ધ્યર્થમપિ ગચ્છેદ્રસાતલમ ।। ૭-૨૯।।
યદાદિશેદ્ગુરુઃ કિંચિત્તત્કુર્યાદવિચારતઃ ।

અમીમાંસ્યા હિ ગુરવઃ સર્વકાર્યેષુ સર્વથા ।। ૭-૩૦।।
નોત્થાપયેત્સુખાસીનં શયાનં ન પ્રબોધયેત ।
આસીનો ગુરુમાસીનમભિગચ્છેત્પ્રતિષ્ઠિતમ ।। ૭-૩૧।।
પથિ પ્રયાન્તં યાન્તં ચ યત્નાદ્વિશ્રમયેદ્ગુરુમ ।
ક્ષિત્પિપાસાતુરં સ્નાતં જ્ઞાત્વા શક્તં ચ ભોજયેત ।। ૭-૩૨।।
અભ્યઙ્ગોદ્વર્તનં સ્નાનં ભોજનષ્ઠીવમાર્જનમ ।
ગાત્રસંવાહ્નં રાત્રૌ પાદાભ્યઙ્ગં ચ યત્નતઃ ।। ૭-૩૩।।
પ્રાતઃ પ્રસાધનં દત્ત્વા કાર્યં સંમાર્જનાજનમ ।
નાનાપુષ્પપ્રકરણં શ્રીમદ્વ્યાખ્યાનમણ્ડપે ।। ૭-૩૪।।
સ્થાપ્યાસનં ગુરોઃ પૂજ્યં શિવજ્ઞાનસ્ય પુસ્તકમ ।
તત્ર તિષ્ઠેત્પ્રતીક્ષંસ્તદ્ગુરોરાગમનં ક્રમાત ।। ૭-૩૫।।
ગુરોર્નિન્દાપવાદં ચ શ્રુત્વા કર્ણૌ પિધાપયેત ।
અન્યત્ર ચૈવ સર્પેત્તુ નિગૃહ્ણીયાદુપાયતઃ ।। ૭-૩૬।।
ન ગુરોરપ્રિયં કુર્યાત્પીડિતસ્તાડિતો ડપિ વા ।
નોચ્ચારયેચ્ચ તદ્વાક્યમુચ્ચાર્ય નરકં વ્રજેત ।। ૭-૩૭।।
ગુરુરેવ પિતા માતા ગુરુરેવ પરઃ શિવઃ ।
યસ્યૈવ નિશ્ચિતો ભાવસ્તસ્ય મુક્તિર્ન દૂરતઃ ।। ૭-૩૮।।
આહારાચારધર્માણાં યત્કુર્યાદ્ગુરુરીશ્વરઃ ।
તથૈવ ચાનુકુર્વીત નાનુયુજીત કારણમ ।। ૭-૩૯।।
યજ્ઞસ્તપાંસિ નિયમાત્તાનિ વૈ વિવિધાનિ ચ ।
ગુરુવાક્યે તુ સર્વાણિ સંપદ્યન્તે ન સંશયઃ ।। ૭-૪૦।।
અજ્ઞાનપઙ્કનિર્મગ્નં યઃ સમુદ્ધરતે જનમ ।
શિવજ્ઞાનાત્મહસ્તેન કસ્તં ન પ્રતિપૂજયેત ।। ૭-૪૧।।
ઇતિ યઃ પૂજયેન્નિત્યં ગુરુમૂર્તિસ્થમીશ્વરમ ।
સર્વપાપવિનિર્મુક્તઃ પ્રાપ્નોતિ પરમં પદમ ।। ૭-૪૨।।
સ્નાત્વામ્ભસા ભસ્મના વા શુક્લવસ્ત્રોપવીતવાન ।

દૂર્વાગર્ભસ્થિતં પુષ્પં ગુરુઃ શિરસિ ધારયેત ।। ૭-૪૩।।
રોચનાલભનં કુર્યાદ્ધૂપયેદાત્મનસ્તનુમ ।
અઙ્ગુલીયાક્ષસૂત્રં ચ કર્ણમાત્રે ચ ધારયેત ।। ૭-૪૪।।
ગુરુરેવંવિધઃ શ્રીમાન્નિત્યં તિષ્ઠેત્સમાહ્તિઃ ।
યસ્માજ્જ્ઞાનોપદેશાર્થં ગુરુરાસ્તે સદાશિવઃ ।। ૭-૪૫।।
ધારયેત્પાદુકે નિત્યં મૃદુવર્મપ્રકલ્પિતે ।
પ્રગૃહ્ય દણ્ડં છત્રં વા પર્યટેદાશ્રમાદ્બહિઃ ।। ૭-૪૬।।
ન ભૂમૌ વિન્યસેત્પાદમન્તર્ધાનં વિના ગુરુઃ ।
કુશપાદકમાક્રમ્ય તર્પણાર્થં પ્રકલ્પયેત ।। ૭-૪૭।।
પાદસ્થાનાનિ પત્રાદ્યૈઃ કૃત્વા દેવગૃહં વિશેત ।
પાત્રાસ્તરિતપાદશ્ચ(?) નિત્યં ભુઞ્જીત વાગ્યતઃ ।। ૭-૪૮।।
ન પાદૌ ધાવયેત્કાંસ્યે લોહે વા પરિકલ્પિતે ।
શૌચયેત્તૃણગર્ભાયાં દ્વિતીયાયાં તથાચમેત ।। ૭-૪૯।।
ન રક્તમુલ્બણં વસ્ત્રં ધારયેત્કુસુમાનિ ચ ।
ન બહિર્ગન્ધમાલ્યાનિ વાસાંસિ મલિનાનિ ચ ।। ૭-૫૦।।
કેશાસ્થીનિ કપાલાનિ કાર્પાસાસ્થિતુષાણિ ચ ।
અમેધ્યાઙ્ગારભસ્માનિ નાધિતિષ્ઠેદ્રજાંસિ ચ ।। ૭-૫૧।।
ન ચ લોષ્ટં વિમૃદ્નીયાન્ન ચ છિન્દ્યાન્નખૈસ્તૃણમ ।
ન પત્રપુષ્પમૂલ્યાનિ વંશમઙ્ગલકાષ્ઠિતામ ।। ૭-૫૨।।
એવમાદીનિ ચાન્યાનિ પાણિભ્યાં ન ચ મર્દયેત ।
ન દન્તખાદનં કુર્યાદ્રોમાણ્યુત્પાટયેન્ન ચ ।। ૭-૫૩।।
ન પદ્ભ્યામુલ્લિખેદ્ભૂમિં લોષ્ટકાષ્ઠૈઃ કરેણ વા ।
ન નખાંશ્ચ નખૈર્વિધ્યાન્ન કણ્ડૂયેન્નખૈસ્તનુમ ।। ૭-૫૪।।
મુહુર્મુહુઃ શિરઃ શ્મશ્રુ ન સ્પૃશેત્કરજૈર્બુધઃ ।
ન લિક્ષાકર્ષણં કુર્યાદાત્મનો વા પરસ્ય વા ।। ૭-૫૫।।
સૌવર્ણ્યરૌપ્યતામ્રૈશ્ચ શૃઙ્ગદન્તશલાકયા ।

દેહકણ્ડૂયનં કાર્યં વંશકાષ્ઠીકવીરણૈઃ(?) ।। ૭-૫૬।।
ન વિચિત્તં પ્રકુર્વીત દિશશ્ચૈવાવલોકયન ।
ન શોકાર્તશ્ચ સંતિષ્ઠેદ્ધૃત્વા પાણૌ કપોલકમ ।। ૭-૫૭।।
ન પાણિપાદવાક્યક્ષુઃ- શ્રોત્રશિશ્નગુદોદરૈઃ ।
ચાપલાનિ ન કુર્વીત સ સર્વાર્થમવાપ્નુયાત ।। ૭-૫૮।।
ન કુર્યાત્કેનચિદ્વૈરમધ્રુવે જીવિતે સતિ ।
લોકકૌતૂહલં પાપં સંધ્યાં ચ પરિવર્જયેત ।। ૭-૫૯।।
ન કુદ્વારેણ વેશ્માનિ નગરં ગ્રામમાવિશેત ।
ન દિવા પ્રાવૃતશિરા રાત્રૌ પ્રાવૃત્ય પર્યટેત ।। ૭-૬૦।।
નાતિભ્રમણશીલઃ સ્યાન્ન વિશેચ્ચ ગૃહાદ્ગૃહમ ।
ન ચાજ્ઞાનમધીયીત શિવજ્ઞાનં સમભ્યસેત ।। ૭-૬૧।।
શિવજ્ઞાનં પરં બ્રહ્મ તદારભ્ય ન સંત્યજેત ।
બ્રહ્માસાધ્ય ચ યો ગચ્છેદ્બ્રહ્મહા સ પ્રકીર્તિતઃ ।। ૭-૬૨।।
કૃતાજલિઃ સ્થિતઃ શિષ્યો લઘુવસ્ત્રમુદઙ્મુખઃ ।
શિવમન્ત્રં સમુચ્ચાર્ય પ્રાઙ્મુખો ડધ્યાપયેદ્ગુરુઃ ।। ૭-૬૩।।
નાગદન્તાદિસંભૂતં ચતુરશ્રં સુશોભનમ ।
હેમરત્નચિતં વાપિ ગુરોરાસનમુત્તમમ ।। ૭-૬૪।।
ન શુશ્રૂષાર્થકામાશ્ચ ન ચ ધર્મઃ પ્રદૃશ્યતે ।
ન ભક્તિર્ન યશઃ કૌર્યં ન તમધ્યાપયેદ્ગુરુઃ ।। ૭-૬૫।।
દેવાગ્નિગુરુગોષ્ઠીષુ વ્યાખ્યાધ્યયનસંસદિ ।
પ્રશ્ને વાદે ડનૃતે ડશૌચે દક્ષિણં બાહુમુદ્ધરેત ।। ૭-૬૬।।
વશે સતતનમ્રઃ સ્યાત્સંહૃત્યાઙ્ગાનિ કૂર્મવત ।
તત્સંમુખં ચ નિર્ગચ્છેન્નમસ્કારપુરસ્સરઃ ।। ૭-૬૭।।
દેવાગ્નિગુરુવિપ્રાણાં ન વ્રજેદન્તરેણ તુ ।
નાર્પયેન્ન ચ ગૃહ્ણીયાત્કિંચિદ્વસ્તુ તદન્તરા ।। ૭-૬૮।।
ન મુખેન ધમેદગ્નિં નાધઃકુર્યાન્ન લઙ્ઘયેત ।

ન ક્ષિપેદશુચિં વહ્નૌ ન ચ પાદૌ પ્રતાપયેત ।। ૭-૬૯।।
તૃણકાષ્ઠાદિગહ્ને જન્તુભિશ્ચ સમાકુલે ।
સ્થાને ન દીપયેદગ્નિં દીપ્તં ચાપિ તતઃ ક્ષિપેત ।। ૭-૭૦।।
અગ્નિં યુગપદાનીય ધારયેત પ્રયત્નતઃ ।
જ્વલન્તં ન પ્રદીપં ચ સ્વયં નિર્વાપયેદ્બુધઃ ।। ૭-૭૧।।
શિવવ્રતધરં દૃષ્ટ્વા સમુત્થાય સદા દ્રુતમ ।
શિવો ડયમિતિ સંકલ્પ્ય હર્ષિતઃ પ્રણમેત્તતઃ ।। ૭-૭૨।।
ભોગાન્દદાતિ વિપુલાન્લિઙ્ગે સંપૂજિતઃ શિવઃ ।
અગ્નૌ ચ વિવિધાં સિદ્ધિં ગુરૌ મુક્તિં પ્રયચ્છતિ ।। ૭-૭૩।।
મોક્ષાર્થં પૂજયેત્તસ્માદ્ગુરુમૂર્તિસ્થમીશ્વરમ ।
ગુરુભક્ત્યા લભેજ્જ્ઞાનં જ્ઞાનાન્મુક્તિમવાપ્નુયાત ।। ૭-૭૪।।
સર્વપર્વસુ યત્નેન હ્યેષુ સંપૂજયેચ્છિવમ ।
કુર્યાદાયતને શોભાં ગુરુસ્થાનેષુ સર્વતઃ ।। ૭-૭૫।।
નરદ્વયોચ્છ્રિતે પીઠે સર્વશોભાસમન્વિતે ।
સંસ્થાપ્ય મણિજં લિઙ્ગં સ્થાને કુર્યાજ્જગદ્ધિતમ ।। ૭-૭૬।।
અન્નપાનવિશેષૈશ્ચ નૈવેદ્યમુપકલ્પયેત ।
ભોજયેદ્વ્રતિનશ્ચાત્ર સ્વગુરું ચ વિશેષતઃ ।। ૭-૭૭।।
પૂજયેચ્ચ શિવજ્ઞાનં વાચયીત ચ પર્વસુ ।
દર્શયેચ્છિવભક્તેભ્યઃ સત્પૂજાં પરિકલ્પિતામ ।। ૭-૭૮।।
પ્રિયં બ્રૂયાત્સદા તેભ્યઃ પ્રદેયં ચાપિ શક્તિતઃ ।
એવં કૃતે વિશેષેણ પ્રસીદતિ મહેશ્વરઃ ।। ૭-૭૯।।
છિન્નં ભિન્નં મૃતં નષ્ટં વર્ધતે નાસ્તિ કેવલમ ।
ઇત્યાદ્યાન્ન વદેચ્છબ્દાન્સાક્ષાદ્બ્રૂયાત્તુ મઙ્ગલમ ।। ૭-૮૦।।
અધેનું ધેનુમિત્યેવ બ્રૂયાદ્ભદ્રમભદ્રકમ ।
કપાલં ચ ભગાલં સ્યાત્પરમં મઙ્ગલં વદેત ।। ૭-૮૧।।
ઐન્દ્રં ધનુર્મણિધનુર્દારુકાષ્ઠાદિ ચન્દનમ ।

સ્વર્યાતં ચ મૃતં બ્રૂયાચ્છિવીભૂતં ચ યોગિનમ ।। ૭-૮૨।।
દ્વિધાભૂતં વદેચ્છિન્નં ભિન્નં ચ બહુધા સ્થિતમ ।
નષ્ટમન્વેષણીયં ચ રિક્તં પૂર્ણાભિવર્ધિતમ ।। ૭-૮૩।।
નાસ્તીતિ શોભનં સર્વમાદ્યમઙ્ગાભિવર્ધનમ ।
સિદ્ધિમદ્બ્રૂહિ ગચ્છન્તં સુપ્તં બ્રૂયાત્પ્રવર્ધિતમ ।। ૭-૮૪।।
ન મ્લેચ્છમૂર્ખપતિતૈઃ ક્રૂરૈઃ સંતાપવેદિભિઃ ।
દુર્જનૈરવલિપ્તૈશ્ચ ક્ષુદ્રૈઃ સહ ન સંવદેત ।। ૭-૮૫।।
નાધાર્મિકનૃપાક્રાન્તે ન દંશમશકાવૃતે ।
નાતિશીતજલાકીર્ણે દેશે રોગપ્રદે વસેત ।। ૭-૮૬।।
નાસનં શયનં પાનં નમસ્કારાભિવાદનમ ।
સોપાનત્કઃ પ્રકુર્વીત શિવપુસ્તકવાચનમ ।। ૭-૮૭।।
આચાર્યં દૈવતં તીર્થમુદ્ધૃતોદં મૃદં દધિ ।
વટમશ્વત્થકપિલાં દીક્ષિતોદધિસંગમમ ।। ૭-૮૮।।
યાનિ ચૈષાં પ્રકારાણિ મઙ્ગલાનીહ કાનિચિત ।
શિવાયેતિ નમસ્કૃત્વા પ્રોક્તમેતત્પ્રદક્ષિણમ ।। ૭-૮૯।।
ઉપાનચ્છત્રવસ્ત્રાણિ પવિત્રં કરકં સ્રજમ ।
આસનં શયનં પાનં ધૃતમન્યૈર્ન ધારયેત ।। ૭-૯૦।।
પાલાશમાસનં શય્યાં પાદુકે દન્તધાવનમ ।
વર્જયેચ્ચાપિ નિર્યાસં રક્તં ન તુ સમુદ્ભવમ ।। ૭-૯૧।।
સંધ્યામુપાસ્ય કુર્વીત નિત્યં દેહપ્રસાધનમ ।
સ્પૃશેદ્વન્દેચ્ચ કપિલાં પ્રદદ્યાચ્ચ ગવાં હિતમ ।। ૭-૯૨।।
યઃ પ્રદદ્યાદ્ગવાં સમ્યક્ફલાનિ ચ વિશેષતઃ ।
ક્ષેત્રમુદ્દામયેચ્ચાપિ તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૭-૯૩।।
યાવત્તત્પત્રકુસુમ- કન્દમૂલફલાનિ ચ ।
તાવદ્વર્ષસહસ્રાણિ શિવલોકે મહીયતે ।। ૭-૯૪।।
કૃશરોગાર્તવૃદ્ધાનાં ત્યક્તાનાં નિર્જને વને ।

ક્ષુત્પિપાસાતુરાણાં ચ ગવાં વિહ્વલચેતસામ ।। ૭-૯૫।।
નીત્વા યસ્તૃણતોયાનિ વને યત્નાત્પ્રયચ્છતિ ।
કરોતિ ચ પરિત્રાણં તસ્ય પુણ્યફલં શૃણુ ।। ૭-૯૬।।
કુલૈકવિંશકોપેતઃ પત્નીપુત્રાદિસંયુતઃ ।
મિત્રભૃત્યૈરુપેતશ્ચ શ્રીમચ્છિવપુરં વ્રજેત ।। ૭-૯૭।।
તત્ર ભુક્ત્વા મહાભોગાન્વિમાનૈઃ સાર્વકામિકૈઃ ।
સ મહાપ્રલયં યાવત્તદન્તે મુક્તિમાપ્નુયાત ।। ૭-૯૮।।
ગોબ્રાહ્મણપરિત્રાણં સકૃત્કૃત્વા પ્રયત્નતઃ ।
મુચ્યતે પચભિર્ઘોરૈર્મહદ્ભિઃ પાતકૈર્દ્રુતમ ।। ૭-૯૯।।
અહિંસા સત્યમસ્તેયં બ્રહ્મચર્યમકલ્કતા ।
અક્રોધો ગુરુશુશ્રૂષા શૌચં સંતોષમાર્જવમ ।। ૭-૧૦૦।।
અહિંસાદ્યા યમાઃ પચ યતીનાં પરિકીર્તિતાઃ ।
અક્રોધાદ્યાશ્ચ નિયમાઃ સિદ્ધિવૃદ્ધિકરાઃ સ્મૃતાઃ ।। ૭-૧૦૧।।
દશલાક્ષણિકો ધર્મઃ શિવાચારઃ પ્રકીર્તિતઃ ।
યોગીન્દ્રાણાં વિશેષેણ શિવયોગપ્રસિદ્ધયે ।। ૭-૧૦૨।।
ન વિન્દતિ નરો યોગં પુત્રદારાદિસંગતઃ ।
નિબદ્ધઃ સ્નેહપાશેન મોહસ્તમ્ભબલીયસા ।। ૭-૧૦૩।।
મોહાત્કુટુમ્બસંસક્તસ્તૃષ્ણયા શૃઙ્ખલીકૃતઃ ।
બાલૈર્બદ્ધસ્તુ લોકો ડયં મુસલેનાભિહન્યતે ।। ૭-૧૦૪।।
ઇમે બાલાઃ કથં ત્યાજ્યા જીવિષ્યન્તિ મયા વિના ।
મોહાદ્ધિ ચિન્તયત્યેવં પરમાર્થૌ ન પશ્યતિ ।। ૭-૧૦૫।।
સંપર્કાદુદરે ન્યસ્તઃ શુક્રબિન્દુરચેતનઃ ।
સ પિત્રા કેન યત્નેન ગર્ભસ્થઃ પરિપાલિતઃ ।। ૭-૧૦૬।।
કર્કશાઃ કઠિના ભક્ષ્યા જીર્યન્તે યત્ર ભક્ષિતાઃ ।
તસ્મિન્નેવોદરે શુક્રં કિં ન જીર્યતિ ભક્ષ્યવત ।। ૭-૧૦૭।।
યેનૈતદ્યોજિતં ગર્ભે યેન ચૈવ વિવર્ધિતમ ।

તેનૈવ નિર્ગતં ભૂયઃ કર્મણા સ્વેન પાલ્યતે ।। ૭-૧૦૮।।
ન કશ્ચિત્કસ્યચિત્પુત્રઃ પિતા માતા ન કસ્યચિત ।
યત્સ્વયં પ્રાક્તનં કર્મ પિતા માતેતિ તત્સ્મૃતમ ।। ૭-૧૦૯।।
યેન યત્ર કૃતં કર્મ સ તત્રૈવ પ્રજાયતે ।
પિતરૌ ચાસ્ય દાસત્વં કુરુતસ્તત્પ્રચોદિતૌ ।। ૭-૧૧૦।।
ન કશ્ચિત્કસ્યચિચ્છક્તઃ કર્તું દુઃખં સુખાનિ ચ ।
કરોતિ પ્રાક્તનં કર્મ મોહાલ્લોકસ્ય કેવલમ ।। ૭-૧૧૧।।
કર્મદાયાદસંબન્ધાદુપકારઃ પરસ્પરમ ।
દૃશ્યતે નાપકારશ્ચ મોહેનાત્મનિ મન્યતે ।। ૭-૧૧૨।।
ઈશ્વરાધિષ્ઠિતં કર્મ ફલતીહ શુભાશુભમ ।
ગ્રામસ્વામિપ્રસાદેન સુકૃતં કર્ષણં યથા ।। ૭-૧૧૩।।
દ્વયં દેવત્વમોક્ષાય મમેતિ ન મમેતિ ચ ।
મમેતિ બધ્યતે જન્તુર્ન મમેતિ વિમુચ્યતે ।। ૭-૧૧૪।।
દ્વયક્ષરં ચ ભવેન્મૃત્યુસ્ત્ર્યક્ષરં બ્રહ્મ શાશ્વતમ ।
મમેતિ દ્વયક્ષરં મૃત્યુસ્ત્ર્યક્ષરં ન મમેતિ ચ ।। ૭-૧૧૫।।
તસ્માદાત્મન્યહંકારમુત્સૃજ્ય પ્રવિચારતઃ ।
વિધૂયાશેષસઙ્ગાંશ્ચ મોક્ષોપાયં વિચિન્તયેત ।। ૭-૧૧૬।।
જ્ઞાનાદ્યોગપરિક્લેશં કુપ્રાવરણભોજનમ ।
કુચર્યાં કુનિવાસં ચ મોક્ષાર્થી ન વિચિન્તયેત ।। ૭-૧૧૭।।
ન દુઃખેન વિના સૌખ્યં દૃશ્યતે સર્વદેહિનામ ।
દુઃખં તન્માત્રકં જ્ઞેયં સુખમાનન્ત્યમુત્તમમ ।। ૭-૧૧૮।।
સેવાયાં પાશુપાલ્યે ચ વાનિજ્યે કૃષિકર્મણિ ।
તુલ્યે સતિ પરિક્લેશે વરં ક્લેશો વિમુક્તયે ।। ૭-૧૧૯।।
સ્વર્ગાપવર્ગયોરેકં યઃ શીઘ્રં ન પ્રસાધયેત ।
યાતિ તેનૈવ દેહેન સ મૃતસ્તપ્યતે ચિરમ ।। ૭-૧૨૦।।
યદવશ્યં પરાધીનૈસ્ત્યજનીયં શરીરકમ ।

કસ્માત્તેન વિમૂઢાત્મા ન સાધયતિ શાશ્વતમ ।। ૭-૧૨૧।।
યૌવનસ્થા ગૃહસ્થાશ્ચ પ્રાસાદસ્થાશ્ચ યે નૃપાઃ ।
સર્વ એવ વિશીર્યન્તે શુષ્કસ્નિગ્ધાન્નભોજનાઃ ।। ૭-૧૨૨।।
અનેકદોષદુષ્ટસ્ય દેહસ્યૈકો મહાન્ગુણહ ।
યાં યામવસ્થામાપ્નોતિ તાં તામેવાનુવર્તતે ।। ૭-૧૨૩।।
મન્દં પરિહરન્કર્મ સ્વદેહમનુપાલયેત ।
વર્ષાસુ જીર્ણકટવત્તિષ્ઠન્નપ્યવસીદતિ ।। ૭-૧૨૪।।
ન તે ઽત્ર દેહિનઃ સન્તિ યે તિષ્ઠન્તિ સુનિશ્ચલાઃ ।
સર્વે કુર્વન્તિ કર્માણિ વિકૃશાઃ પૂર્વકર્મભિઃ ।। ૭-૧૨૫।।
તુલ્યે સત્યપિ કર્તવ્યે વરં કર્મ કૃતં પરમ ।
યઃ કૃત્વા ન પુનઃ કુર્યાન્નાનાકર્મ શુભાશુભમ ।। ૭-૧૨૬।।
તસ્માદન્તર્બહિશ્ચિન્તામનેકાકારસંસ્થિતામ ।
સંત્યજયાત્મહિતાર્થાય સ્વાધ્યાયધ્યાનમભ્યસેત ।। ૭-૧૨૭।।
વિવિક્તે વિજને રમ્યે પુષ્પાશ્રમવિભૂષિતે ।
સ્થાનં કૃત્વા શિવસ્થાને ધ્યાયેચ્છાન્તં પરં શિવમ ।। ૭-૧૨૮।।
યે ઽતિરમ્યાણ્યરણ્યાનિ સુજલાનિ શિવાનિ તુ ।
વિહાયાભિરતા ગ્રામે પ્રાયસ્તે દૈવમોહિતાઃ ।। ૭-૧૨૯।।
વિવેકિનઃ પ્રશાન્તસ્ય યત્સુખં ધ્યાયતઃ શિવમ ।
ન તત્સુખં મહેન્દ્રસ્ય બ્રહ્મણઃ કેશવસ્ય વા ।। ૭-૧૩૦।।
ઇતિ નામામૃતં દિવ્યં મહાકાલાદવાપ્તવાન ।
વિસ્તરેણાનુપૂર્વાચ્ચ ઋષ્યાત્રેયઃ(?) સુનિશ્ચિતમ ।। ૭-૧૩૧।।
પ્રજ્ઞામથા વિનિર્મથ્ય(?) શિવજ્ઞાનમહોદધિમ ।
ઋષ્યાત્રેયઃ સમુદ્ધૃત્ય પ્રાહેદમણુમાત્રકમ ।। ૭-૧૩૨।।
શિવધર્મે મહાશાસ્ત્રે શિવધર્મસ્ય ચોત્તરે ।
યદનુક્તં ભવેત્કિંચિત્તદત્ર પરિકીર્તિતમ ।। ૭-૧૩૩।।
ત્રિદૈવત્યમિદં શાસ્ત્રં મુનીન્દ્રાત્રેયભાષિતમ ।

તિર્યઙ્મનુજદેવાનાં સર્વેષાં ચ વિમુક્તિદમ ।। ૭-૧૩૪।।
નન્દિસ્કન્દમહાકાલાસ્ત્રયો દેવાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ।
ચન્દ્રાત્રેયસ્તથાત્રિશ્ચ ઋષ્યાત્રેયો મુનિત્રયમ ।। ૭-૧૩૫।।
એતૈર્મહાત્મભિઃ પ્રોક્તાઃ શિવધર્માઃ સમાસતઃ ।
સર્વલોકોપકારાર્થં નમસ્તેભ્યઃ સદા નમઃ ।। ૭-૧૩૬।।
તેષાં શિષ્યપ્રશિષ્યૈશ્ચ શિવધર્મપ્રવક્તૃભિઃ ।
વ્યાપ્તં જ્ઞાનસરઃ શાર્વં વિકચૈરિવ પઙ્કજૈઃ ।। ૭-૧૩૭।।
યે શ્રાવયન્તિ સતતં શિવધર્મં શિવાર્થિનામ ।
તે રુદ્રાસ્તે મુનીન્દ્રાશ્ચ તે નમસ્યાઃ સ્વભક્તિતઃ ।। ૭-૧૩૮।।
યે સમુત્થાય શૃણ્વન્તિ શિવધર્મં દિને દિને ।
તે રુદ્રા રુદ્રલોકેશા ન તે પ્રકૃતિમાનુષાઃ ।। ૭-૧૩૯।।
શિવોપનિષદં હ્યેતદધ્યાયૈઃ સપ્તભિઃ સ્મૃતમ ।
ઋષ્યાત્રેયસગોત્રેણ મુનિના હિતકામ્યયા ।। ૭-૧૪૦।।
।। ઇતિ શિવોપનિષદિ શિવાચારાધ્યાયઃ સપ્તમઃ ।।
।। ઇતિ શિવોપનિષત્સમાપ્તા ।।